

కేశవకాంత్ తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలుపుటలేదు.)
(కర్మము మార్చుటలోయందు వాటి కన్నీటికంటెను చాకయ్యెనది. మంచి వాసనగలది.)
(దీనియొక్క గుణాలింతయును మెచ్చి గానీయింక (తదర్పణములో ఒక యోగ్య కాశ్రమను మైమురు (తదర్పణములో ఒక ప్రాంతాంతరమును కమిటివారు ఇచ్చి యున్నారు.) కేశవకాంత్ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్టకాయల నూనెతోను పరిమళమైన పున్నముల నుండియు తయారు చేయబడినది. ఇది అన్ని కెళ్లల జనులకును తగినది. తలకెడ్డుకు లూడిపోవుటను నివేది పెండుకల మృదువుగాను నల్లగాను పెరుగునట్లు చేయును. ఇకన్నియు గాక కేశవ కాంత్ తలనూనె బహుదనందుకు తలనూనె అన్నిటి కంటెను మిక్కిలి చవుకయైనది. మలయు చీదలకు భాగ్యవంతులకు తగినది.

కేశవకాంత్ తలనూనెలో మెదడునకు చెడుపు చేయునట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిపినదిని దుబావుచేయువారికి రూ. 1000 లు ఇవాముగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీఱే తెలియును. ప్యాకింగు పొట్టు ఖర్చులు కలసి 1 బుట్టి వెల రూ. 0.15-0. చుట్టగవనింపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుట్టెన్నిటిలోను బహుమతి టిక్కెట్లుండును.

The Keshav Perfumery Works,
Proprietors:—Dwarkanadas Jagamohandas & Co.,
Sole Agents:—Maljibhoy Harishchandrarao & Co.,
147, Abdul Rahiman Street, Bombay. No. 3.
Sub-Agents For Madras Presidency & the Island of Ceylon
The Indo-British Trading Corporation No. 65 Appollo Street, Fort, Bombay.

పాశ్యపు వెంకటాచలపండితుల

అయ్యుచ్చేదీయ సిద్ధాంతమును
లోకామయవార
కస్తూరిమాత్రలవలె

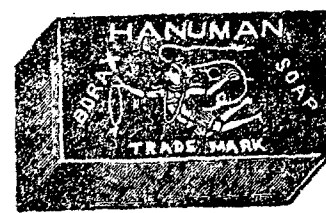
వర్షోత్తమ గుణకారమును నివృత్తమును
వర్షోత్తమ తదన భారాముగా చెప్పెను.
పిటిలో ఆమెవరమైన యే వస్తువు చేరి.
గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మునుముగిని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరకును సంశయము లేక
సేవించవచ్చును. ఈ మూత్రము 3 నుండి 5 వర
కు తాంబూలముతో గాని లేక వట్టి వాటితో
గాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
ఎడల మందము అజీర్ణము, మలబద్ధము ఇతి
వ్వరము, జ్వరము మలేరియాజ్వరము, కిరము,
కిరబాతము, వ్యధ, కడికము, నరముల నుప్పి బలహీనత, ఇన్
ఫ్లూ ఎంబా, ప్లేగు, కలరా, మున్నగు ఇంకా అనేకవ్యాధు
లకు వ్యగ్రత రానివ్వదు. అబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయోగించిన
కక్షణము నులుమిచ్చును. ఒకేసారి మార్పుదలవలసిన గుఱు
ప్రాలు, వ్యాధిరగులు, పిష్టాభ్యాసము, విద్యార్థులు పూజా
శ్రీలు కూడ ఈ మూత్రము సేవించి గుణమును పొగ్గును
గ్గురు. 250 మూత్రము గల పీసా 1-8 వెల ర. 0.40
2.5 పీసా మునుము అరసినామరకు పోస్తే 0.40
5.5 పీసా 0 పీసాలను తెప్పించిన పోస్తేలో రూ. 1.00
12 పీసాలు " " 2.10
25 పీసాలు " " 4.00

అన్ని దుకాణములందును భారతము.
శ్రీ శీతారామవైద్యశాల
(301-594) మైసూరు.
తంజినిలానము:— "వండిట్" మైసూరు.

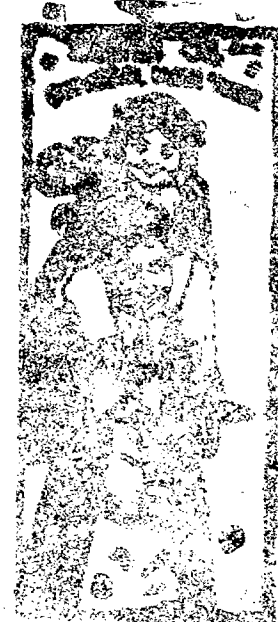
మలయచందనము

గౌరవీయా అను తెగలోగమనకు
జీవారము రాజసంస్థానములలో నుక
యోగించుటకు ఏర్పఱుపఱచినది;
కావుననే వర్ణములేదు. పిడికార
లేయి నక్కలులేదు. ఎఱుపు, తెలుపు,
దనుపు అను మూడు రంగులు గల
బోగము ఎంత ప్రియముగా నుండినను మూడవరూప గుణము
కొన్నించును. శ్రీలంకనును వ్యాధికికూడ నిది పీరినికెల్లు.
బోటిబోగములనును చాల తెచ్చుబడినది. దర్బి 2.4.0
2. చందనము—మలయచందనమునకు అనుబాము. ఒక
దర్బికి నుకము చందన పీసా (పీసు) 1.5-8
నికచనకటి (మూత్రకోక నికచనకటి) పీసా 0.8-8
అమృతగుటికలు (100 తాంబూల మూత్రము) 0.4-8
కాగరఖండము (అకర్మిక లేవ్యాము) దర్బి 2.0.8
గందర్వపార్వతీ, రాయవరం, (గోదావరి)

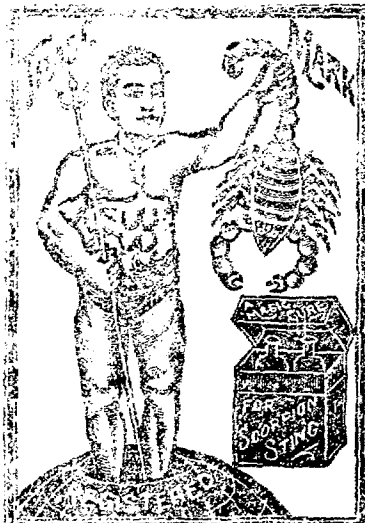
హనుమాన్
బోరకు నబ్బు

దీనియందు నుండి
కుల్యములగు వస్తువులు
చేరియున్నవి. వెట్టి ను
బంధమును తుట్టు, దు
రద, గడ్డి, పాదము.
మొదలగు, వర్ష కాగ
దులు అత్యాశ్చర్యకరముగా భాగమును, చర్మమునకు నమ్మునక
మును, నునుపును, వాడెమును ఇచ్చును,
అన్ని బోట్లను క్రయమునకు దొరకును. (తరి విక్రేత
మాహానుజుడు నిర్దు ఖ్యాత్రగా గమనింపుడు.
ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్స్, మదరాస్
ప్రత్యేకమైన పౌండుకాపేనాలుధరసరసము
నవత్యాకు 217 8-0.0 | కర్పూర కంపెట్ 8-12.8
" 215 7-0.0 | నీటి 8-0.0
" 211 4-8 0 | ఖాకబద్ద చ. 8-0.0
" 210 2-0.0 | కెండ్లి క్లెక్కు 0.14.0
గరి బ్రదర్స్, మైసూరు, ట్రెస్టేజ్, మద్రాసు

కామినియా ఆయులు (విజనర్త)
తలమెప్పుకలకు నూతన పొందర్పమును కలిగించి వానిని బాగుగా మెయింపుట
తగిన శక్తి లీ తలనూనెయందు కలవు. చుండును పోగట్టును. శిశువులకును వట్టి
వంటి పెండ్లవకును నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. తన మెదడు
గుఱుకుక కండ్లకు కలుగు చూడెన్దమును పోగట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.
కామినియాఆయులు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలంకను పురుషు
లకును పిళ్ళచుండికి మహోపకారము సేసవలెననిది.
తేను దీని నుపయోగించుచుండు.
వెల ఒకబుట్టి 1-0.0 ని. పి. బాక్స్ 0.40.0 అయ్యు.
చూచుబట్టు 2-10.0 ని. పి. బాక్స్ 0.12.0 అయ్యు.
సాదాపెంట్లు:
అంగ్లొయండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
D 126 W 190)
155, నామ్యామీడు, బొంబాయి.

నరవృశ్చిక విష నంజీవిని (విజనర్త)
గుణములేదని మజుపు చేయువారలకు రూ. 100 ఇవాలం.
తెక్కి-తెమ్మకాయ - వికవిక నగుదురు, గుణములేనిపోట - గొనుడి తెలుసు
ఉండవలయు మందు-కొక్క-యింటిను, గుణము మూల తెప్ప-నినములున్న
ఎంక సాములు తేర్చు బక్కులు - పిదియైనను తీరనక
గలగల బోతులను మందు తెట్టును - గాంతు లేంతయు తెగవక
భరిభరి మన మెప్పుడైనను - బర్పైన మజులావధం
గులను గండికె యిట్టి వంతును - బూని ప్రాక్రము నేయరే.
ఇది ప్రతివటుంబమునం చుండవలసిన ముఖ్యోపకరము. అంగ్ల, యూరప్, పా
కీయతెచ్చులతో పొగడ్తగాంచుచు యున్నది. ఎన్ని దినములు బంధించిన మందు
గుణము మూలకు. తేలునకు మూత్రముగాక ఎంక, మక్కు, పాము, బట్టి తెలుసు
లగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించవచ్చును. ఒకసారి వరిపించును.
వెల ప్యాకెట్ 1-8 0-8-0. పోస్టేజి 0-8-0; ఒకసారి
2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇనాం. 1 డబ్బా ప్యాకెట్లు వెల 5-0-0 పోస్టేజి లేదు.
చిరునామా:—ధనలక్ష్మి కంపెనీ, వెంకటేశమేస్త్రి వీధి, మదరాసు. ఈ.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురప్ప (1979)
1000 హాపాచల బహుమాన విజయమును.
మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారికి తయార
కయినది లోక ప్రసిద్ధమైన (సాలామిసిరిమురప్ప)ను సేవించండి. దీనిని సేవించిన
యెడల భాతువుత్వ, కర్మపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలియెత్తుక మొదలైనవి కలు
గును. శిశువులకితము, భాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుగు, బహు
మూత్రవ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచుగుణము పొందిన అనేకులు
రంగోల్, పిగాంగ్, సింగ్లూర్, సిజోల్, అఫిఖా, కలకత్తా, బొంబాయి, మద
రాస్ ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానకర్తృకలు విశేషముగా కంటియున్నారు.
కాకునీనకారు అర్ధశాస్త్రాంతులను బంపినవో, బహుమానకర్తృకల కాపి కంపురు
ము, ఇది అబద్ధ మని దుబావుచేయువారికి వై కనకలంకాయందు బహుమానము
ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినవో శోధములముగా పొందవచ్చును. పార్వతి
ను కొనుగవుడు 'డి' మన్నాలాల్ అనియుండుట చూచి తీసికొనవలెను.
విజయము కావలసియున్నది.
15 తులాల దర్బి వెల రూ. 2-0-0. తపాల ఖర్చులు 1-8 0-8-0, 2-8 0-12-0.
డి. మన్నాలాల్, డిల్లీవెడ్డులు, సాలామిసిరిమురప్పడిపో, బెంగుళూరుసిటీ.
D. Mannalal, Salamisiri Depot, Bangalore City.

రంగూసు ధోలీను కమిసనరు గారు పురమంతులి
హోట్యలతో సంప్రదించి మూడురహు ఊరేసింపుట నాపినేసిరి.
ఇంతవరకు పురమంతు నెమ్మదిగ నే యున్నది.

కైకలూరు తాలూకా సభ

(వ్యవసాయ విభాగము)

సెప్టెంబరు 14 తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు కైకలూరు పురమున కైకలూరు తాలూకా ప్రజలకు గుడిపాడలో న్యాయవాదియైన కైకలూరు తాలూకా ప్రజలకు సాక్షులకు సభ ప్రారంభించి ఆసందరావు కంటియగారి యభ్యుత్తరణింబ జయద్రథునిగా జరిగినది. సభకు ముందు 800 రూపి విచ్చేసిరి. సభయం వాచ్యము చేయబడిన కృష్ణాబిల్లులో (వెనీ డి. టుక్రి దివాన్ హాజరు మొదలై రామచంద్రరావు కంటియగారు బడిటి వెంకట్రాయయ్య నాయకుగా ఉత్పలూరి అడి కారాణము ముగియగా కైకలూరు తాలూకా తహసీలుదారు మహమ్మద్ కాజి అతి సాహసీగా, సబ్ మేజిస్ట్రేటు మోహన్ రామరావు నాయకుగా, పోలీసు కమిషనర్ కె.కె. గారు, కార్లకు సరసిం హం కంటియగారు మున్నగు ప్రముఖులు గలరు. ప్రభుత్వమున గుడిపాడి వెంకట్రాయయ్యగారు ఉభయకృత్యములను జరిపి నాటిసభకు శ్రీ శంధ్రం అసందరావు కంటియగారి అభ్యుత్తరణింబ జయద్రథుని గోరి. సభ్యులందఱు జలబిడ్డ. వారు సమ్యక్తింబి అగ్రాధికారము నహించి తాలూకా దుస్థితిని గూర్చి ప్రారంభోపన్యాసము గావించిరి. అందు తాలూకా దుస్థితిని గూర్చి సరియైన వివరము, ద్రోహి మార్గముల లేకపోవుటను వక్కాణించిరి తదనంతరము ఈ దిగువవిషయములు జనపాదంబుల అందటి యామోదమును జడవెను.

లోకమూల్య బాలగంగాధర తిలకుగారి నిర్వాహమునకు చేమూరి వెంకట సుబ్బారావు కంటియగారి యొక్కయు వెదాడ సాంబశిరావుగారి యొక్కయు వీరవణిని కొంటయ్య చాదరిగారి యొక్కయు మరణములకు శిం తిల్లుచు, ప్రస్తుతము వర్షములైన పోవుచుండెను. ఈ తాలూకా డెల్టాకు వివరభాగ మగుటచేతను, నీటి యిల్లుండి ఎత్తుకగా నెక్కుది గనుక సాధ్యమయినంతవఱకు డి. పి. డల్లియూజారు క్రమపాతంబు నీటియిల్లుండి తొలగించవలయు ననియు, పెద్ద కాలము వెదాడయెంచుటయు శిష్టకాలము వీలైనంత వఱకు పోతుని కల్గించి పెద్దకాలమునండి నీరుపోతుల అయ్యెట్లు ఏర్పాటు చేయించవలయు పుల్లెడ కాలము మరవాడ నీర్గర్భిలోయే రిన్యలెట కట్టుటకల్ల కారకము నబుడిచివలె అవలెమిర నవ్వల వాల్లెట గనుక దానిని కట్టించువాడదనియు అయ్యెట్లు వారు యిదివఱకు చాలకాలము నండి వల్లపు సాగును పోలముల మెర్క హెడ్ క్రింద కేయల అన్యాయము గనుక దానిని మెర్క హెడ్ క్రింద మార్పించరాదనియు ఈ సంవత్సరము కాలమానస్థితి బహు దర్శనముగా జండుటచేతను సాధ్యమయి విశేషముగా కంబు ననుకూల కపోవుటచేతను వాల్లెపంటల లాయలైన భూములను నీరు ఏర్పిల్లె 15వ తేది వలె విచ్చించవలయు పంటకాలములకు మరమ్మతు చేయించవలెననియు కృష్ణానది అన కట్టుక గల మట్టలకు ఎత్తుకల నీటిసప్తము వృద్ధిచేయవలయు, కృష్ణా ఆకట్టు దిగువనున్న విలూరు గ్రామము దగ్గరనుండి కృష్ణ నదిలోనుండి పుల్లెడి కాలములోని నోక కాలముల రిన్యించిన యెడల వరదకాలములో 60 మైల్ మారములోనున్న హెడ్ నూలునుండియు, 20 మైల్ మారములోనున్న విలూరునుండియు నీరుసప్తములాగుగా అగును గనుక దానిని క్రమించవలెననియు కంటియగారు తొలియయినన గాని 4 ఫర్లాగులకు గాని కేవలద్వలకు పోలింది. డి. పి. డల్లియూజారు తీసికొనేడింగు లను దినువాడ తీసికొనవలెనను రెండు కాలములకు నీటిసప్తము దినువాడలో విశేష కృష్ణానది రయిలు యొగ లే. మ. మ. ల. స. ర. య. ట. అ. క. స. ర. మ. ని. య. కృష్ణానదియైన డెల్టా యగ్నికృష్ణానది ఇంజనీయరుగా ఈ సంవత్సరం నీటిసప్తము విషయములో చేసిన ఏర్పాటులు చాలా బాగుగానున్నవనియు కృష్ణలో నున్న నీరు భూములన్నిటికి వంచగా ఎంతవీరవచ్చునో అల్లెకైకారము మొదటినుండి దిగువవఱకు నీరు సప్తము అగులాగున చేసినవనియు ఇంతవఱకు యిల్లుండి సంవత్సరములోనుండే వివరములను నీరు సప్తములకు గారల మొదటినుండి గనుక వాడ చేసిన ఏర్పాటులు స్థిరముగా నండుటకు అర్హత చేయించవలసినదనియు అవలెమిర వారిని బ్రాహ్మణుల చేయవలసినదిగా ఎవరో గర్హ మెంటు వారికి విశేషభక్తివారిని అనుచున్నారనియు వాడచేసిన ఏర్పాటులు చాలా మరణములను వారిని రద్దుచేయవలెననియు వారిని బ్రాహ్మణుల చేయించవలెననియు డి. పి. డల్లియూ అల్లెకైకారము అభిముఖి సంవత్సరములయినను ఉం చేయింపవలెననియు శ్రీ మహారాజా డెంట్

ఇంజనీరు, కృష్ణానది డెల్టా యగ్నికృష్ణానది ఇంజనీరు, కార వరమున నబు డివిజన్ అధీపతు గారు ఈ తాలూకాకు ఇంతకు అను చేసిన వనంబులను మునివచ్చి వారి తాలూకా ప్రజల అందఱు నునఁపూర్వకమైన కందనము లావరించువాల్సినదియు ద్రోహిచేసినయిననో ఈ తాలూకా యొక్క మరణము పోయే ఆధారముల నన్నిటిని మరమ్మతు చేయించవలెననియు కొల్లెటి శింపు కట్టుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయించవలెననియు ఉత్పలూరును నవలెమిర పుల్లెడి ఎత్తుకలకు మరవాడ కందంక పోయించవలెననియు కొల్లెటి దక్షిణ గ్రామముల మరణమునీటిని పోగొట్టుటకు ప్రత్యేకముగా ముందములోనికి కను నేర్పాటు చేయించవలెననియు అనఁగ నర మైన ప్రతేకముల లోమురు గు కాల్యలమిద పంట కాల్యమిద వలెనను నిర్మిత చేయవలెననియు, ముఖ్యముగా ఉత్పలూరును దువఁడప రేవుయెద్దను ఏ లూరుపాడు రేవుయెద్దను నిర్మితచేయవలయు ననియు ఏ లూరునుండి కొల్లెటిమియగా కైకలూరును కైకలూరునుండి రావట్టులనుమియగా కలిపిండి కల్పించిండి వెలంకవరకు వెలంకాదెమునుండి పోలూరు కాల్యగట్టు మెంటిని వింజ రం లావకటకు అవలూరునుండి పూలుపూలమియగా మంబ లూరు రోడ్డుకు రావట్టులనునుండి వరవాట్టులనుమియగా దువఁడప రేవుకు రోడ్డు చేయించవలెననియు, ఏలూరునుండి మెయిల్ టూక క యి క లూరు వచ్చేట్టున్న కల్పిండి, అయ్యలూరి కడవరము బ్రాంకి పోస్టాఫీసులకు గ్రామ తలూరు బ్రాంకిలను చేయించుటకున్న పెద్ద పెద్ద గ్రామ ములలో బ్రాంకి తలూరు అఫీసులను పెట్టుటకున్న ఈ తాలూకా దక్షిణ వైపు గ్రామముల ఉపయోగార్థమై మధ్య గ్రామమును, పెద్ద గ్రామమును అను కొండకొల్లెలో ఒకలో కో ఫండు మెడికల్ డిస్పెన్సరీని పెట్టించ వలయు వకు పుల కాల్యల నివారణార్థమై ఈ తాలూకా కేవలమైన సాహాయ్యము లేక పోవుటచేత అనేక వల సమస్యలు మరణించు నున్నది గనుక కైకలూరులో నోక వేడినది అను వత్రిని పెట్టిం చ మునియు గుడివాడనుండి భీమవరంకు చేయవలెనని రైల్వే క్వలో పూర్తిచేయించవలె ననియు ఇదివరలో ప్రభాణ అయిన లెను కేవలము కొల్లెటి అంజునిా వనేపోయినందుచేత తాలూకాదక్షిణవైపు గ్రామములకబావు గా ఉపయోగ మందగు కాబట్టి సదకులెనుక పోలూరు కాల్యలకేర్చి చేయించవలె ననియు ప్రస్తుతము ఈ తాలూకా గుడివాడ తాలూకా బోర్డుగా చేర్చియంచుటచేతను తాలూకా బోర్డులో ఎత్తుకనుండి మెయిల్ గుడివాడ తాలూకా లోనివారలకుచేతను ఈ తాలూకాకు గుడివాడ తాలూకా బోర్డులని ప్రయోజనము లేదు కాబట్టి గుడివాడ తాలూకా బోర్డులోనుండి కైకలూరు తాలూకాను విడదీసి ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డును ఏర్పాటు చేయవలె ననియు ఈ తాలూకాలో మంబుల కరిసంవత్సరము ఎండుకులనో మురుగునలనో కప్పునుగుటచేత ప్రజలు మిక్కిలి బీదలై యు న్నది కాబట్టి వారకనమువారు భూకృష్టి క్వరసాను వర కతి అప్పుల ఎత్తుక భారాళుగా నిర్మించవలయు ననియు ఇప్పు డీ తాలూకాలో ఈ బావకుక్రిందమియు గాంబులెనం దునకు 20 వలయునను ఇచ్చించవలయు ఉత్పలూరుయెద్దకు రోడ్డుచేసినరేవులలోకప్పు కదికరరేవును డిల్లీబ్రహ్మోద్దవాడ కంబ పోడించబూడ దనియు తిర్వానములు గావించి యుండిరి. గాంధీమహర్షి సహాయనిరాకరణవిధానమును గూర్చి అది కారాణము ముగియగా విత్తలముగ ముచ్చటించి వోట్లను తమవోట్లను వోటియ్యవలసిన దినమునవలె ఎవరికి కాగ్నానము చేయబూడదని హెచ్చరించిరి. తదనంతరము క్రమేచ్ఛ రామ చంద్రరావు కంటియగారు సహాయ నిరాకరణ మూలము ప్రస్తుతము మనదేశమున కనుకూలము గాదనియు తా మందుకు పూర్తిగా కృతిరేకబ్రాహ్మణులు అనియు ప్రజ లానుకూలమును అవరణలో బెట్టలేని స్థితియందున్నారనియు, అవరణలో బెట్టలేయెడల ప్రజల కష్టముల పోయెడల రనియు చేకరి మహావనకథలో సహాయ నిరాకరణమును గూర్చిన తిర్వానము సర్వవగాంకారము బడసినను, తామందు కంగీకరింపవలయు, గాంధీ మహర్షియు వేదాంతియనియు వేదాంతు లీవనయు గనునకు బనికొర రనియు, పాతకాలము గాని, కొన్నియు గాని, న్యాయవాదకృత్తి గాని బహిష్కరింప రాదని యు, కొన్నియులోనుండి వరమార్పిని సాధింపవచ్చు ననియు, వోట్ల సమర్థులైనవారిని బాని కాననకభ్యుత్తర పెట్టికొన వలయు ననియు హెచ్చరించిరి. కార్లకు సరసింహంకూలు గారు తాలూకా దుస్థితిని దెంపుచు వోట్ల బాధ్యతను గూర్చి యుపన్యసించిరి బడిటి వెంకట్రాయయ్య నాయకు గారు సహాయనిరాకరణము ప్రస్తుత మారణముగాదనియు ముచ్చటించిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటిసు. (2453)

తెండ్ల కావలెను
కార్పొరేషనువారి చాకిరి వాండ (మిని యల్సు) నిమిత్తమై 1920-వ సంవత్సరం మూడవ క్వార్టరునకు (1920-వ సంవత్సరము అక్టోబరు, నవంబరు, డిసెంబరు నెలలకు) మూట 1-కి మదరాసు నిండువల్లు 48 చొప్పున 4,500 మదరాసు నిండు వల్లు మూటలు ఉత్పాదబియ్యము సప్లయచేయు టకు ధరలవట్టిని ఈనెల 28-వ తేది సాయంత్రము 3 గంటలవరకు ఈక్రింద చేవ్రాలుచేయబడిన వారి ద్వారా అంగీకరించబడును. ప్రతిపెండరున ఒక కవరులో ఉంచి బాగుగా మూసి కవరుపై న 'ఉత్పాద బియ్యమునకు పొడరు' అని వ్రాసి వంపుకొనవలెను. మాదిరిలు తెల్ల సీసా బుడ్లలో వేసి బాగుగా సీసచేరి వంపుచు రూప 50 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ పొడరుదారుని ధరలు అంగీకరించబడునో అతడు 1920-వ సంవత్సరము అక్టోబరు మొదటితేది మొదలు 1920-వ సంవత్సరము అక్టోబరునెల 31-వ తేది లోపల పశు పులకాలం చీఫ్ సూపర్ టెండెంటు గారివలన ఏయే తారీఖున ఎంత ఉత్పాదబియ్యము కావలె నని కోరబడునో అంత బియ్యమును ఆయా తారీ ఖున నిర్ణయకాలమునకు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రివెల్ యన్ బేసికవద్ద డెలివరి చేయు టకు బద్ధుడను.

జము మొందిన పొడరుదారులు వైన చెప్పిన మరత్తుల ప్రకారము తాను సడచుకొనునట్లు పెండ రును అంగీకరించిన 3 దినములలోపల బడంబడిక వ్రాసి యివ్వవలెను.

పాల్వడిపాట్లమెంటు
మదరాసు కార్పొరేషన్ } శ్రీ. రాఘవేంద్రరావు,
18.9.1920. పాల్వ ఆఫీసు

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి (547) సెక్యూరటికేసు (437)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూప 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాధవ్య గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూప 0-8-0.
వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
293, ఎస్.వె.నెట్, చెన్నపురి. ఈ.
తెలి అడ్రెస్సు:—వావిళ్ల, మదరాస్.

జర్నలిలో తయారైన

జంకమార్కు 20 డిగ్రీల 112 రతుల రంగు వీసాలు మాతాపున విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. కావలసినవారు యీ దిగువ కనువరచిన విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకోవలెను.

Macherla Ramannah,
Yarn merchant & Commission agent
392, Mint Street, Madras.
(Head Office)
Baba Buildings,
Princess Street,
Bombay No. 2.

నల్లము సాదా లేక సుగంధం

సమ్యక్ముఖో కంపదము. కారలయ వాడ
[కాయవలయును. 4 కలములు 0-7-3, 1 పిక్ 8-8-0,
1 బుడ్డి 0-5-0, 1 నేరు 8-0-0
ఎస్. పి. ఆయ్యర్, 97, కంకాల పిక్, మదరాసు.

**RATTAN BAZAR,
MADRAS.**

ఆంధ్ర పత్రిక

1920-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 25-వ తేది

శనివారము.

ఉద్యమ వ్యాపనము

న్యాయవాదులు తమ వృత్తిని విస్తరించుట వలన ప్రజలకు ప్రయోజనము కలుగజేయును, జాతీయ విద్యార్థిభావనలను నెలకొల్పుటచే, విద్య యధుగంటు ననియు, శాసనసభలలో ప్రవేశించు నిచో న్యకరిచాలనము చేయవలయును, జాతీయ వాదులలోన కొందరు శంకించుచున్నారు. ఇట్టి దుష్పరితము లొక వేళ ప్రాప్తించకపోయినను, గాంధీవిధానము నాచరించువాడు అత్యల్పసంఖ్యా కులగుటచే ఉద్యమ మపజయము గాంచి ప్రజల వ్యవస్థ చేయరు నని మీరు దిద్దుచున్నారు. అంతయుగాని, గాంధీ నూచించిన ధర్మకథయే జాతీయ పునర్నిర్మాణమునకు సాధన మును విషయము ఏకీకరణంబులేదు. ధర్మము నొక రాచరించుచున్నది, ఇతరులకును నట్టి ధర్మబుద్ధి బాడమునను విషయమును మీరుకనిపెట్టలేకున్నారు. గాంధీమహాత్ముని యుద్యమ మంతర్వేదికమున దేశ మనందు ప్రాకుటకు ధర్మాధారమే కారణమగుట నిశ్చయము. న్యాయవాదవృత్తిని విస్తరించుట నెమ్మదిగ జరుగవచ్చునని కాంగ్రెసు తీర్మానము నూచించినను, దేశమునందపుడే చని జరుగుచున్నది. మహాస్వామ్యులలో ననేకులు తమ న్యాయవాద వృత్తిని విస్తరించుచున్నారు. బర్ ద్వానులో విశేషమును ప్రాప్తి నగు మాల్వీ మహాత్ముద్ యాహా అనువారు తమవృత్తిని విడిచి, కలకత్తా ఖలాఫాత్ సంఘమునకు నొరవకార్యదర్శిగ వని జేయుచున్నారు. వీరి సోదరులు ముగ్గురులులే తమ న్యాయ వాద వృత్తిని విస్తరించిరి. ఇట్టి వారు మహాత్ముడి యలలోనేగాక, ఇతర సంఘములలో గూడ ముందుకు వచ్చుచున్నారు. వందేత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు తమ వృత్తిని విస్తరించి, సహాయనిరాకరణోద్యమ భిషికికై కృషిలుచున్నారు. మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు సంయుక్త రాష్ట్రపు న్యాయవాదులలో కెల్ల ఎక్కుడుధన మార్జించువారని ప్రతీతి గలదు. వీరవలంబించిడివిత్తు యనకులకు మార్గ దర్శకము గాకమానదు. అధికారుల వక్ష మవలంబించుచు, ప్రజాశయముల కెల్ల పురును విరుద్ధ భావము జూపిడి "ఇండియను మిరరు" వ్యతిరేకము నూతనోద్యమ ప్రాబల్యము నీ తీరున గ్రహించుచున్నది.

"వందేత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు తమ వృత్తిని విస్తరించెదరను వార్త, అలహాబాదు న్యాయవాదులలో సంతసము గలిగించ వచ్చును. అక్కడి న్యాయవాదులలో కెల్ల నెహ్రూగారి కెక్కుడు ప్రాప్తి కలదనుట నిశ్చయము. నెహ్రూగారు తమ వృత్తిని విస్తరించుట, అఖండత్యాగకార్యముని చెప్పవచ్చును. దాసు గారుగాని, చక్రవర్తిగారుగాని, వీరివారము ననుసరింపగలరా? ప్రభుమున ఇతరులలో బాటు మేమును సహాయ నిరాకరణోద్యమ విజయము గూర్చి అజనత్తుకము గలిగియుంటిమి. కాని, మహాత్మునిగాంధీచే నడపబడిన విద్యమము నయినను తృణీకరింపగూడదని మాకు తెలిసినది."

మరికొందరు న్యాయవాదు లీ కీ తీ న తమ వృత్తిని విస్తరించుట, వార్త లేకుచున్నది. కేవలము డబ్బురాని న్యాయవాదులే యిటుల గావించుచున్నటుల తలంచగూడదు. వంజాబు నందు క్రైస్తవ కార్యకర్తగు హెచ్. పి. డగ్లసు అనువారు తమ వృత్తిని విస్తరించుచు, ఇండి పెండెంటు వ్యతిరేక కిటుల వ్రాసిరి. "నేను న్యాయ వాదవృత్తిని నేను విస్తరించితిని. నాకీయుద్యమము నందు పూర్ణముగా సానుభూతిగలను. కొన్ని దినములనుండియు, డబ్బురాని న్యాయవాదులు మూత్రమే సహాయనిరాకరణోద్యమమున జేరుచున్నారని కొంద రాక్షేపించుచుండగనే వింటిని. ట్టి, అక్షేపణ కాధారము లేదని తెలుపుటకు, నాకీవత్సరము రు 305-1-0 లు వృత్తికన్నును విధించిరి. నేనీ యుద్యమమున జేరుట కెక్కుడు కారణ మొకటి గలదు. హిందువులను మహాత్ము డీయులనుగావించుచున్న గొప్పత్యాగమునక్రైస్తవులగుడ పాల్గొనవలయు నని, నేను తలంచుచున్నాను."

న్యాయవాదులపై నింతటి భార మేలమోవ వలయు నని, యనేకు లడుగవచ్చును ఇందుకు గాంధీ మహాత్ముడు చెలిపిన ప్రత్యుత్తరము, నేటి తంజివార్లలో నిటుల ప్రచురింపబడినది. "లాను ర్లనిన మేజిస్ట్రేటుకు భయముగ నుండెదని నేనంగీకరించెదను. వాని మనముచిక్కులపెట్టెదమనితలచుచుండినపు డీసిటి ప్రబలియుండెడిది కాని మనమే ఈకథకిని విధింపినపుడు మూత్రము, అధికారవర్గమున కిది సంతోషకరముగ నుండదు. సంతాపకర గణాలు, మొదలగు మండలములలో, లానుర్ల సహాయము కొంతకాలము లేనిచో, కలిగెడి నష్టముండదు. అక్కడ లాయర్ల పుడిపుడే తయైవుచున్నారు. అభిమానపూరితులగువట్టిగాని, అజ్ఞానులగునట్టిగాని మేజిస్ట్రేటులయెదుటవాదించుటకన్న, న్యాయవాదులు ప్రజలకేక విధముల సహాయము జేయగలరు. న్యాయవాదులు ప్రజాభిప్రాయము నిష్ఠుడు నడుపుచున్నారు. రాజకీయసంచలము మీచేతులలోనున్నది. తెన్నిను, బిలియర్లు వాడగ మిగిలిన కొలది తీరికకాలములో, ఏ కీ కనికరంబుచున్నారు. తమ తీరికకాలమును బిలియర్లు ఆటలు ను రాజకీయవ్యవహారములకును బంతుటచే, న్యాయవాదులు మనలను స్వరాజ్యమునకు చేరువుగ జేర్చెదరని, నేదలంపజాలను. న్యాయ వాదులలో రాజకీయవిషయములలో పాలుకుడు చున్నవారయినను, తమకాలమునంతను ఇందుకు వినియోగింపవలెనని నేగోరుచున్నాను. అట్టి నుదిన మరుదెంచునెడల, దేశమునకును నూతనదృక్పథము గలుగునని, నేను వాగ్దానము జేసెదను."

గాంధీ యుద్దేశము, దేశమునకు నూతన దృక్పథము గలిగించుట యని, స్పష్టముగచున్నది. న్యాయవాదు లింతవరకును, రాజకీయోద్యమము నకు తమ తీరిక సమయములందు వనిజేయుచుండిరి. వీరే ఇంతవరకును దేశ నాయకులు గ గూడ నుండిరి. వెనుక జేసిన విధముగ నికముందుగూడ వని జేయుచో, ప్రస్తుత సమస్య కరిష్కారము గా జాలదు. మీరు తమ కాలమునంతను ప్రజాభ్యుదయమునకై వినియోగించి కృషిసలువ వలసిన తరుణమాసముననునది. సహాయనిరాకరణోద్యమమును మీరు నడుపుటకు ముందు, ప్రజలకు మీరు మార్గ దర్శులు కావలయును. బిలియర్లు ఆటలో కాలము గడుపుదినములు గలిచినవి. ఇప్పుడు మీరు మావలసినది త్యాగము, అట్టి త్యాగమును గనుబరుగమని గాంధీగోరుచున్నాడు. ధర్మాచరణమునకు త్యాగమే మూలాధారము. త్యాగము లేనిది, సత్కార్యము నాచరించుటకు

వీలుండదు. త్యాగ మూలభూముగాగనే, రాజకీయ వ్యవహారములు నూతనధూన్యము దాల్చునూనవు. దేశీయులకొక్కట సఫలము గాకమానవు.

మిగిలిన యంతయులగున్నా, గాంధీ యూర కుండదు. హిందూ పేటియటు వ్యతిరేకము చెలిపిన సమాచారముబట్టి, గాంధీ కోటిరూప్యములను ప్రోగు జేసి, ఆముత్తమును అఖిల భారత జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకై సర్ అనుకోష్ ముఖర్జికి చేతికి బిచ్చగించునను వదలిని, హిందూ పేటియటు వ్యతిరేక వెల్లడించుచున్నది. ఈవదంతి భారతీయుల కెంతయు అహ్లాద కరముగ నుండకమానదు. గాంధీమహాత్ముడు కలవెట్టివచో కోటిరూప్యము లవలీలగ ప్రోగు గాగలవు. జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకు, అనుకోష్ ముఖర్జికి నెక్కుడు అనుభవకాలి లభింపనేరదు. జాతీయవిద్యపై వారికి గాధాభిమానము గలదనుట విదితము. ఈవిధమున గాతున్న మిరియొకవిధమున నయినను, గాంధీమహాత్ముడు జాతీయవిద్యావ్యాపకమునకు కృషిసలుక మానదు. లోకమాన్య తిలకు పుత్రు డగు శ్రీధర బలవంత తిలకు గారు బి. ఏ. సీయరు క్లాసులో జరుపుచు, కాంగ్రెసు నిర్ణయము ననుసరించి ప్రభుత్వసహాయమును పొందెడి పాఠశాలలో విద్య నభ్యసించుట మానివై చినటుల ప్రకటింపబడినది. మీరు తండ్రికి దగిన పుత్రులగుటకు సందియము లేదు. జాతీయవిద్యావ్రతి స్థాపనమును నెలకొల్పుటయును, ఆంధ్రదేశము చాలకాలముక్రిందనే ముందంజవై చినది. జాతీయ విద్యావ్యాపకమునకు ముచికిరు మిపుడాసన్నమై నందులకు, గాంధీమహాత్ముని ప్రయత్నములకు ఆంధ్రదేశము విశేష సహాయము జేయుట ఆవశ్యకము. ఆంధ్రదేశమునందన్ని భాగములందును జాతీయ పాఠశాల లుద్ధరింపవలెను. ఇవి, అఖిల, భారత జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధములుగ నుండి వనిజేయగలవు. ఇక, శాసనసభల బహిష్కారముదేశమువత్సరలో ప్రాకిపోవుచున్నది.

లాలా దునిచెందువంటి మితవాదినయితము, వంజాబు శాసనసభ్యుత్తరమును మానుకొనుట, ఇందుకు ప్రబలనిదర్శనము. ఇక్కార్యము నొవేరుటకు, తాలూకాసభలు, మండలసభలు, రాష్ట్రీయ సభలమూలమున, ప్రజలకు ప్రబోధము గలుగవలయును. కార్యసిద్ధి కవకాశము విశేషము లేనందున, వెంటనే సరంతరకృషి జరుగుట ఆవశ్యకము. కాంగ్రెసుసభ దేశమునకు స్పష్టముగ మార్గము జూపియుండుటచే, కాంగ్రెసు సంములే ఈపనికి బూనుట సమంజసము. ఏకార్యమునయినను, ఎల్లరును కలసి సమీకృతముతో జేయగలిగినపుడే, త్వరలో విజయము గలుగును. మద్రాసులో జాతీయవాదులసంఘ మొకటి ఏర్పడి యున్నను, దానియందు తగినదృఢత్వము లేదని ఇటీవల చెలిసినవిషయము. కాంగ్రెసు సభయే, జాతీయేచ్ఛను ప్రచురింపగలదనియు, కాంగ్రెసు తీర్మానముల కెంతవరకు బద్ధులయి యుంతురో ఆ ప్రమాణముననుబొందియే వ్యక్తులజాతీయభావమును పరీక్షించుట యావశ్యకమనియు, జాతీయవాదులు అన్ని సమయములందును కాంగ్రెసుతీర్మానములకు బద్ధులై యుండు రనియు, మద్రాసు జాతీయవాద ప్రముఖు లిదవరకు ప్రకటించుచుండిరి. కలకత్తా కాంగ్రెసుసభ దేశీయుల కర్తవ్యమును నిరయించగనే, మద్రాసు జాతీయవాదసంఘ సభ్యులు నలుగురును నాలుగు ఖిల సభ్యులైరి. సంఘనిర్మాణము సం దెట్టిలోపము గలదో, ఇప్పుడు బుద్ధిబుడిగినది. మహారాష్ట్రదేశమునందయుల గాక, కాంగ్రెసు డెముక్రాటికు వక్ష మవారందరును కాంగ్రెసు

నిర్ణయము సంగీకరించి, ఒక్కటియే కృషి ఫలము చూపినారు. అందుచే, కాంగ్రెసువారు వారు తమ సంఘములను దృఢముగా పునాదులపై నాధారముగా నిర్మించును. మార్గమును దెలియజేయుచు తరములు వాటినినను, సంఘభావము చెడకుండ ఎల్లదారు కలసి కృషి ఫలముగలిగి యుండవలెను. కమిషన్ రిపోర్టును త్యాగమును గలియనిది, తలచుచున్నారములు జనుపదముగకొనరాగనరవు.

కాంగ్రెసు సంఘ నిర్మాణము బలీయముగను నుండెడిది, అమృతపరపు కాంగ్రెసు తీర్మానమును మొదట ఆకస్మాత్తులయి, తిరుగులేనియందు జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయభివృద్ధి సంఘము నిరాకరణతీర్మానము సంగీకరించుటయు, పిమ్మట రాష్ట్రీయ సంఘసభలో దానికి వ్యతిరేకముగ తీర్మానించుటయు, అటుపిమ్మట కలకత్తా కాంగ్రెసు తీర్మానము సంగీకరించుటకు వెనుదీయుటయు, జరిగియుండవు. ఇందుకు కాంగ్రెసుసభ తనతీర్మానములను తరుచుగ మార్పుచుండుటయే కారణమని చెప్పవచ్చును. ఇది నిజము కాదు. కాంగ్రెసు సభ ప్రస్తుతము జేసినంతలో బ్రకాశించుచున్నది. ప్రాచీనకవిస్థితులతోబాటు, హిందూదేశ వంశస్థితులను సత్వరముగ మార్పుజేయుచున్నది. వంశస్థితులలో గలుగుచున్న మార్పులను సంగీకరించి, కాంగ్రెసుసభయు తీర్మానములను మార్పుచేసి వచ్చుచున్నది. లక్నో కాంగ్రెసులో స్వరాజ్య విధాన ముమోదించబడినది. బొంబాయి దిల్లీ కాంగ్రెసు సభలో, మాంటుఫర్డ్ విధానము గూర్చి అభిప్రాయ మొసగబడినది. అమృతపరపు కాంగ్రెసు సభలో, సంస్కరణశాసనము ప్రయోజనకరమని తీర్మానించబడినది. పిమ్మట జరిగిన సంగతుల బట్టి సహాయనిరాకరణమే దేశపు భావిభాగ్యమునకు సాహాయని కలకత్తా కాంగ్రెసు సభలో సంగీకరించబడినది. మూలన వంశస్థితుల ననుసరించి, కాంగ్రెసు సభ మూలన మార్గము ననుసరించుచున్నప్పుడు, జాతీయవాద ప్రమాణముల తదనుగుణముగ ముద్రాజు చేయక వెనుకటి కద్దతులనే అనుసరించెద మనుట, లాభ ప్రదము గాదు. జాతీయనిరీక్షణమునందే మార్పు గలిగినది. శుష్కవ్యాసములతోను, తీర్మానములతోను, జాతీయముక్తి సంధించుదు. త్యాగముతో సూచన ధర్మాచరణ మూలముననే ఏజాతీయైతను ఆ తొట్టలబిల్లిని గాంచగలుగుదు భారత జాతీయి ట్టి సాధనములనవలంబించవలసిన తరుణమున నున్న మయినది. భారతజాతి తనముక్తిని సంపాదించ గలుగవో, మామకోటి కంఠకును లాభము గలుగును. ప్రపంచమందలి వివిధదేశములలోను, నూతన నిర్మాణవాంఛ ప్రజలియ్యుచున్నది గాని, ఇందుకు సాధనమెట్టియో తెలియక ఆయాదేశ ప్రజలు వరితపించుచున్నారు. ఇట్టి సంక్షిప్తమయమున, భారతభూమి తన సందేహ మెట్టియో గ్రహించి, దానిని ప్రపంచమునకు దెలుపుట ఆవశ్యకము. ఇట్టివి నెరవేరుటకు, గాంధీమహాత్ముని విధానము తోడ్పడగలదు. కాంగ్రెసుసభ యీవరమార్గమును గ్రహించుటచే, దానిపై భక్తి గలవా రెల్లరును తత్వభానిర్ణయము నాచరణలో బెట్టి కృతకృత్యులగుట ధర్మము.

విజ్ఞానవల్లరి.

రాజమహేంద్రవరమున వెనుక ప్రచురించబడి విజ్ఞానవల్లరి కరవ్రతులు దేశమున మతసాంఘిక సంస్కరణములగూర్చి వ్రాసిన వ్రాసిన ధము గలిగించుటకు తోడ్పడెను. పినిని తిరిగి

ప్రతిమానమునను గుంటూరునుండి ప్రచురించుటకు, పాలపర్తి వరసింహమువంతులుగారు పూనుకొనుట మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. నీతిమత సాంఘికవిషయములలో జనులయందు ఉదారాభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుట, ఈ కరవ్రతులయొక్క ముఖ్యద్దేశము. మొదటి కరవ్రతులు, రాజ్య రామమోహన రామలవారి ఉపదేశముల సారమును, స్పష్టముగ దెలుపుచున్నది. ఈకరవ్రతులు 100-కి పై 100-0 చొప్పున పాలపర్తి రసింహమువంతులగారి (అరండలుపేట, గుంటూరు) వద్ద దొరకగలవు. తులగారి సత్ప్రియములకు తగిన ప్రోత్సాహ మొసగబడునని యూహించెదము.

నాగపూరుకాంగ్రెసుసభ

నాగపూరులో కాంగ్రెసుసభ గూడునప్పుడు కలకత్తా కాంగ్రెసు తీర్మాన మంతవరకు ఫలప్రదమయ్యెనో తెలియగలదు. సహాయనిరాకరణము నందు, దేశమంతవరకుకొకటనో కలియగలదు. అట్టి సమయమున, దేశమునకు తగిన సంశ్లేషమునగుటకు, తపోధను డగు అరవిందభూషణగారి కన్న అర్హులగువారినికొకరుండదు. అరవిందభూషణ అంతరించియున్నప్పుడే సత్వమును గ్రహించుచున్నాడు. గాంధీ మహాత్ముని యుద్ధమును సాగింపబడింది. దేశమునకందలినిజతత్వమును బోధించుటకు, అరవిందభూషణగారి చాటియొందురు. కాంగ్రెసుసంఘములు వారి సవ్యతులుగ నెన్నుకొని, తమ విధాయకమును నెరవేర్చుకోరెదము.

రక్తవిరేచనములు : తేలుకాటు

మద్రాసు ట్రెయ్యునట్రికలో ల. డను విశేషము డిలుల వ్రాయుచున్నాడు. "ప్రాచ్యదేశములందు నివసించువారు, రక్తవిరేచనములకొక క్రొత్త బోషధము కనిపెట్టుటకైనదినిని సంశయించగలరు. కాని, దీనినెవరును వాడుట కిష్టపడదు! మేజరు ఆధిల్ గారు, బ్రిటీషు ఆర్మీని యేషనుసభలో అభీనియాగూర్చి ఒకవ్యాసమును చదివెను. రువార్డు సరస్సునొద్ద తాను రక్తవిరేచనములతో నమిరబాధ పడుచుండగ, వీరి తేలుకుట్టెను. వెంటనే వీరికి విరేచనములబాధ తగ్గి, వ్యాధి సంపూర్ణముగ నివారణయ్యెను."

సత్వరస్వరాజ్యప్రాప్తి

స్వరాజ్యము నొక్కసంవత్సరములో సంపాదించుటకు ఏమగలదని, మహాత్ముగాంధీ కాంగ్రెసు సభలో జెప్పినందులకు, విమర్శకులు వారినాడే పించిరి. ఇందుకు తగిన సమాధానము యింగు ఇండియానాట్రికలో గాంధీగారిచే వ్రాయబడినది. ఆవ్యాసమును, సోమవారపు నట్రికలో ప్రచురించెదము.

మహాత్ముగాంధీగారి ప్రకటనము:— నూతన శాసనసభలను నియోజితవదగోత శత్రువులకు అనుకూలముగ నియోజకత్వమును రెండున వోట్ల నియోజుదదని కోరుదు మహాత్ముగాంధీగారు ప్రకటించిరి.

మహాత్ముగారివ్రాలు:— విరేచి అశీషయ్య— ఈ నెల 28 వ తేదీ జరగవోవు శాసనసభలో విరేచిమహాత్ముగారిని నియమింపె చర్యజరగుననుక తద్విషయము మనకు గలుగవచ్చు అతరమున గురించినము ముఖ్యముగ శాసన సభాసభ్యులతో మనవిచేసికొనుట ఆవశ్యకముగనుగ సోదర గామియాద్వోగీయులందరూ కడుగానే చచ్చుటక విచ్చయ బ్రార్థితులు.—బండ్ల భద్రయ్య (గ్రామముననన, రావూపేట పేటపాటెం.

స్థానిక వార్తలు

హైందవ మిషనరీసంఘము, బొంబాయి.— కొన్ని మాసముల క్రిందట, 17 వత్సరముల వయస్సుగల యౌవనాప్రవృత్తి, దత్తాత్రేయ, వాసుదేవ, గాంధీగారు (2) ప్రవచనమున స్వీకరించి, తిరిగియిచ్చుచు హిందూ మతములో నికరమి. బొంబాయి, హిందూమిషనరీ, సంఘమువారియందు యీ నెల 20 వ తేదీ సోమవారమునాడు హిందూమతములో బ్రవేశ పెట్టబడిరి. తత్సంఘకార్యదర్శులగు ఎస్. బి. శైవ్యా గారు తెల్పుచున్నారు.

నూనెవని హైంద్రు తిరిగివనిలో బ్రవేశించుట:— గవర్నరుగారి మధ్యరద్దీక్షములకు, నూనెవనిలో (శివస్మి అంతయుండెను. ఏమొటికొక పెట్రోలియమ్ కంపెనీ పనిచాడును, బి. ఓ. కంపెనీ తనివారమును కెన్ను మధ్యాహ్నము పనిలో బ్రవేశించిరి. స్టాండర్డు ఆయిల్ కంపెనీ తని (శివస్మి యిందయును పనిలో బ్రవేశించిరి. కంపెనీ యజమానులు, దశలో వారిపనిచాంద్రెను బాధించో యక యందెవను, ఏదికనుగ కన్యమును గలగవు.

విద్యార్థులయొక్క సంతోషముల సంఘము:— సామకాదులపేటలో నున్న హిందూ విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రస్తుతము చదువుచున్న టునుటియు, ప్రాచీనవిద్యార్థులయొక్కయు, సంతోషముల సంఘముటి యేర్పడుటకు ధి. అక్కడ ఉపాధ్యాయులును సంతోషముగలసి, విద్యార్థుల భావభివృద్ధికి తోడ్పడుచు దాని కొలకు రేపుచున్నారో నొకసభ గానించుటకు. ధులకునరి యగుకాలము త్వరలో జేయబడును. దీనిగూర్చి సమాచారము ప్రీతుకములు, మద్రాసు హైకోర్టుకేసు ఆర్. సి. శేషగిరి రావుగారికి దెలుపబడినది.

ప్రభుత్వ ప్రచురణము:— దక్షిణాఫ్రికానుండి హైద్రాబాద్ హిందూదేశమునకు ముఖ్య విషయమున కమిషనరుగారికి నలునా నిచ్చుట కొకసంఘము నేర్పబడుటకు యూనియన్ గవర్నరులుగా రాజీనామమున్నారని, దక్షిణాఫ్రికా గవర్నరుజనరల్ వద్దనుండి వార్తకొచ్చినది. ఈస్కిమునకు సంబంధించిన యాద్యోగీయులందఱును, అసంతోషుగాని, బోధగాని చేతునాడదని ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరి. మద్రాసునకు 61 డిగ్రీ కలకత్తాకు 84 డిగ్రీలు, 'రెగ్'లో అను స్థితియైనది బహుశా:— స్థితియ బొంబాయికచ్చుటకు గాను దక్కనరేపుక సెప్టెంబరు 2 వ తేదీని జడలెను. ఇదియే తిర్తి కచ్చుచున్న ప్రభు హైద్రాబాద్ గుం.

మద్రాసు రాజధాని గ్రామోద్వోగీయులు:— రాజున్న సోమవారమునాడు టూడోహంటుగారిని చూడటకు గూర్చి ఆలోచించుటకు, ఒక సభ గవారం సాక్షం కాలమున 100, మాంటుఫర్డ్ కన్వెంషన్ గారి అభ్యుత్తరక్రింద సమావేశమయిరి. రాజధాని గ్రామోద్వోగీయుల సంఘమును ప్రతిష్ఠిత చేయుటకు వారుగా తనిదేయుటకు వాలోచించుటకును సభగానించబడినది. అనేక ఉపసంఘముల కార్యనిర్వాహకసభ్యులు (ప్రస్తుతమున్న సంఘముల కార్యక్రమమును గూర్చును, టూడో హంటుగారిని కర్పించుటకునుగూర్చి కల్గిన దుర్భిప్రాయములను గూర్చియు విశ్రుతముగా సాక్షుటించిరి. ప్రతిష్ఠితులను సంపుటలో గ్రామోద్వోగీయుల కన్న ప్రస్తుత కన్వెంషన్ గూర్చియు నీ మధ్య ప్రభుత్వమువారు చూచిన ఆశాదరణను గూర్చియు తీవ్రముగా చర్చించిరి. ఒక ఉపసంఘము నేర్పబడి నిబంధనలను పునర్విమర్శించి, భానికాలములో వాగుగా తనిదేయుటకు క్లిష్టబాటుల నేర్పబడుటకు తీర్మానించబడినది. 10 మందలములలోని ప్రతిస్థితులలో నొక సంఘమిటి యేర్పడుటచేనెను. ఆసంఘమిటి నిన్నును మాడి కార్యక్రమమును నిర్ధారణ చేసెను. తగిన సచిం దానిచ్చు, తాలూకా మండల సంఘముల ప్రతిస్థితులలో రాజధాని సంఘముండును. కార్యస్థానము మద్రాసులో నుండును. కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు రాజధాని నంతటను గ్రామోద్వోగీయులయొక్క భావభివృద్ధికి కలయు సమస్త కార్యము లొనర్చుట కధికార మివ్వబడినది. వాడెకసభ దిశించుటకునాని, యీ ప్రస్తుతపు కార్యనిర్వాహకుల తపన చేయుటకు, తీర్మానించబడినది. నలు కమిటి తిర్తి నేను సమావేశ మగును. సోమవారమునాడు టూడోహంటుగారిని కర్పించుటకు గూర్చి ఆలోచించబడును. సంఘములలో నున్న కార్యనిర్వాహకులందరూ గ్రామోద్వోగీయులై యున్నారు.

సహాయనిరాకరణము.

కృష్ణాజిల్లా బ్రాహ్మణేతర శాసనసభాభ్యర్థము.

అభ్యర్థకుడు కాంగ్రెసులో ప్రభుత్వమునకు సహకారమును సమర్పించిన శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు నేడు తోడ్పాటు నిరాకరణ కంభధ్వజమును ప్రకటించుచున్నాడు.

ప్రకటన మంతయు జరిగిన యీ సమయమునందు, ఉద్బోధనమును మీద బ్రాహ్మణేతర శాసనసభకు ముఖ్యము వారు వినిపించుచుండిరి. నిత్యము నీ ప్రతిఘటన ముగ త్వమున జూరము! మహాత్మాజీ ముఖ్యము సంతోషిల్లినను విడిచి చలనమునందు కాబోలును. ప్రస్తుతము మీరు కృష్ణాజిల్లా తరపున శాసనసభకు అభ్యర్థముగా నిలవినవారిలో ముగిసినది కాంగ్రెసు బ్రాహ్మణేతరమును (జిల్లా పార్టీ) ఒక మితవాది యై యున్నాడు. మీరు గాంధీగారి యుద్ధమును నిరసించుచుండగా బోలు. మీరు తేలిక గారకమును తెలిపించక న్యూగారకమును ఆచరించుచుండరా? మీరు శాసనసభలోనుండి ప్రజల హక్కులను కాపాడ గల్గుదురా? శాసనసభలో నుండి గౌరవమును, విశ్వాసమును, ఉన్నతతనమును, అర్హతను గలవగు గతినింది. మీరు తేలిక గారకమును ప్రజాస్వామ్యోద్ధమును, సంతోషమును గలవగుగ నుపాదింప నవచ్చును! రాజ్యపు చట్టనిర్మాణసభలో శ్రాద్ధశాసనములు, శ్రాద్ధములు తెల్లము మిక్కిలి చచ్చుచు రావచ్చును. అట్టి సమయమున, స్వార్థత్యాగము, అత్యగౌరవాచేక్షయు, గతినిపించుచుండి తనవచ్చి గౌరవమున గౌరవము దానియు తనభర్తయు ప్రజాసేవకునియు గ్రహించి ప్రభాభివృద్ధియు త్వదిశించుచుండెదము తనవచ్చిని కృతజ్ఞతల త్వదిశగల వారున్నప్పుడు శాసనసభల గౌరవమున దగ్గుచు. మీరు సోదరులగు బ్రాహ్మణులతో పోటీకి నిలవలేక ప్రత్యేక బ్రాహ్మణ్యమును అడిగిని బ్రాహ్మణులతో రాజీనామాచేసిన తేలిక ముచ్చుగాని ముచ్చురమున కొడుకడి నాతామలై, యిచ్చిన దిచ్చుమును బుచ్చుకొనిన మీరు అత్యగౌరవమును తేలిక గౌరవమును రక్షించ నవచ్చులా! మాంటూగులొని ఎత్తున స్వార్థోక్తి ముగ నుండుచున్నదనిపించిన మీరు, అవినీతి, మహాదీక్ష, మహాదీక్ష వాటిల సరితలంచిన మీరు, నేడు సుప్రార్థ స్వార్థోక్తిమన తేలిక తగి యున్నదని అందోళన చేయుదురా? ఒక తేలిక తేలికాభము నుకై పాటుపడుచుండ అయిన సమయముగా! మీరు శాసనసభలలో తేలిక నేత నేతలెట్లు శాసనసభల వెలుపల తేలిక నన గాక ముచ్చుది. సామాన్య శాసనసభలో మితవాద శాయములగు కాత్రిగారి కంటి వారి నవమానము చేసి తేలికమునకు ముఖ్యసభ్యకుడు తీర్మానమునుపాదించుటకై ఒక్కొక్కని మహాశాసనసభాధికారులతో సహకారమును మనము పొందజోవుటకన్న సిద్ధులములే నవచ్చురా! కాత్రిగారు కంటివారి కృషి శాసనసభలో కర్మమైపును తదితరులు చేయుచుండ గలవలె కల్ల అవచ్చును అలోపించియే చివరకు విసికి నేసారి సహాయనిరాకరణమే తరణ్యమని గాంధీమహాత్ముడు తలంచెను. బాధియబాదులు వారిసహకారమునుండి. ఇకను బ్రాహ్మణేతర శాసనసభల తేలికమునకు తరణిపాదమును బావుచున్న సహాయ నిరాకరణ మవలంబించి తేలికగత తోడ్పడి మీరు బ్రాహ్మణ సోదరులతో చేతులగలపి కృషిసత్విక ప్రయత్నమును. కాన కంటి తేలిక శాసనసభాభ్యర్థిత్వమును వదలుకొని బ్రాహ్మణేతరమునందలి నాయకులయి మార్గదర్శకు లగుదురా?

ఇకను మనము గాంధీగారిసహాయ నిరాకరణమే తరణ్యమనిపించుకొని కొన్నింటి అభ్యర్థముగా నుండుట ముఖ్యమునని వారినిగూడ సహాయము చేర్చునలెను. మీరు ఓటర్లందరు అచ్చులచ్చుట నగుటచేతమీ ఓటర్లకుని యుద్ధమునందును కల్లు కట్టి సహాయ నిరాకరణ మవలంబించుకలెను. అట్లుచేసిన తేలిక గౌరవము కాంటి దుండి మహాత్మాజీ తేలిక గాన కృష్ణాజిల్లాలోని ఓటర్లందరు అభ్యర్థముల వెల్లడించుకలె!

యలమంచి. అంతయుచాదరి గుళ్లకల్లి. నాగయ్యచాదరి గుళ్లకల్లి వెంకయ్య యలమంచి వద్దనాభయ్య యలమంచి చేవయ్య యలమంచి శోభనాద్రి

బాధియబాదుల ప్రస్తుతకర్తవ్యము

అయ్యో, తేలికమునోబడక బాధి యబాదు సహాయనిరాకరణము తీర్చుకొనుటకేగిందా? అత్యగౌరవము ననవలెంది కొంతమంది, గాంధీ మహాత్ముడు ప్రభుత్వమునకు సహకారమును సమర్పించుచున్నాడు. బ్రాహ్మణేతర శాసనసభలకు ముని కొన్నింటి, బాధి ముచ్చులందు. బాధి కొంతమంది తేలికమునాని కృష్ణాజిల్లాలోని మాంటూగులొని ఎత్తున స్వార్థోక్తి ముగ నుండుచున్నదనిపించిన మీరు, అవినీతి, మహాదీక్ష, మహాదీక్ష వాటిల సరితలంచిన మీరు, నేడు సుప్రార్థ స్వార్థోక్తిమన తేలిక తగి యున్నదని అందోళన చేయుదురా? ఒక తేలిక తేలికాభము నుకై పాటుపడుచుండ అయిన సమయముగా! మీరు శాసనసభలలో తేలిక నేత నేతలెట్లు శాసనసభల వెలుపల తేలిక నన గాక ముచ్చుది. సామాన్య శాసనసభలో మితవాద శాయములగు కాత్రిగారి కంటి వారి నవమానము చేసి తేలికమునకు ముఖ్యసభ్యకుడు తీర్మానమునుపాదించుటకై ఒక్కొక్కని మహాశాసనసభాధికారులతో సహకారమును మనము పొందజోవుటకన్న సిద్ధులములే నవచ్చురా! కాత్రిగారు కంటివారి కృషి శాసనసభలో కర్మమైపును తదితరులు చేయుచుండ గలవలె కల్ల అవచ్చును అలోపించియే చివరకు విసికి నేసారి సహాయనిరాకరణమే తరణ్యమని గాంధీమహాత్ముడు తలంచెను. బాధియబాదులు వారిసహకారమునుండి. ఇకను బ్రాహ్మణేతర శాసనసభల తేలికమునకు తరణిపాదమును బావుచున్న సహాయ నిరాకరణ మవలంబించి తేలికగత తోడ్పడి మీరు బ్రాహ్మణ సోదరులతో చేతులగలపి కృషిసత్విక ప్రయత్నమును. కాన కంటి తేలిక శాసనసభాభ్యర్థిత్వమును వదలుకొని బ్రాహ్మణేతరమునందలి నాయకులయి మార్గదర్శకు లగుదురా?

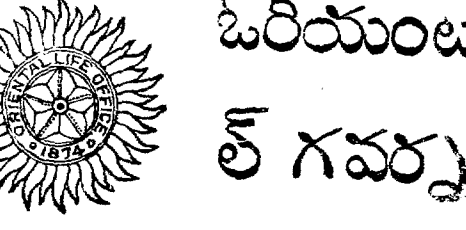
మీ నాగేశ్వర గావు. భారతీయులారా! గాంధీ మహాత్మాగారి సహాయనిరాకరణోద్ధమును కలకత్తా అవసర తేలికమునోబడక సభవాదే సంగీకరింపబడి యుండుట సర్వజనాభిరతు గదా! అఖిలభారతీయ మహాజన సభలతో నామోదించుచుండ ప్రతి తీర్మానము ప్రతి భారతీయుడు తరణిపాదించి తరణిపాదించుకలె కాన్య ప్రయత్నము జరుగ బాధ్యత వహించి నుండవలయు. ప్రజలవద్దమును, మొర లొకటి కన్న వారణాసిపాదములు గానించు శాసనసభాభ్యర్థము ముఖ్యమునని బాధిమార్గములుగా! మాంటూగులొని ఎత్తున స్వార్థోక్తి ముగ నుండుచున్నదనిపించిన మీరు, అవినీతి, మహాదీక్ష, మహాదీక్ష వాటిల సరితలంచిన మీరు, నేడు సుప్రార్థ స్వార్థోక్తిమన తేలిక తగి యున్నదని అందోళన చేయుదురా? ఒక తేలిక తేలికాభము నుకై పాటుపడుచుండ అయిన సమయముగా! మీరు శాసనసభలలో తేలిక నేత నేతలెట్లు శాసనసభల వెలుపల తేలిక నన గాక ముచ్చుది. సామాన్య శాసనసభలో మితవాద శాయములగు కాత్రిగారి కంటి వారి నవమానము చేసి తేలికమునకు ముఖ్యసభ్యకుడు తీర్మానమునుపాదించుటకై ఒక్కొక్కని మహాశాసనసభాధికారులతో సహకారమును మనము పొందజోవుటకన్న సిద్ధులములే నవచ్చురా! కాత్రిగారు కంటివారి కృషి శాసనసభలో కర్మమైపును తదితరులు చేయుచుండ గలవలె కల్ల అవచ్చును అలోపించియే చివరకు విసికి నేసారి సహాయనిరాకరణమే తరణ్యమని గాంధీమహాత్ముడు తలంచెను. బాధియబాదులు వారిసహకారమునుండి. ఇకను బ్రాహ్మణేతర శాసనసభల తేలికమునకు తరణిపాదమును బావుచున్న సహాయ నిరాకరణ మవలంబించి తేలికగత తోడ్పడి మీరు బ్రాహ్మణ సోదరులతో చేతులగలపి కృషిసత్విక ప్రయత్నమును. కాన కంటి తేలిక శాసనసభాభ్యర్థిత్వమును వదలుకొని బ్రాహ్మణేతరమునందలి నాయకులయి మార్గదర్శకు లగుదురా?

బందరు డి. ము. కోర్టులో

Os. 382 of 1920. వాది:—కంటేటి రామయ్య అనే రామబ్రహ్మం. ప్రతివాదులు:—1. గచ్చిల కొండరామయ్య, 2. ఈ. కృష్ణమూర్తి. వాదించేరు, స. ప్రతివాది (వాదించుచున్న నోటును బట్టి ప్రతివాదులమీద నై నెంతయన వాదించుట చేసినాడు. ప్రతివాదులకు ఎన్ని నోటీసులు చేయించినను మాట్టియుండలేదు. నడవ వాదా 20-2-20 తేదికి వాయిదాపడినది ప్రతివాదులు. వాదించుటచేత వాదా తీసి అవును. కంటేటి రామయ్యలనే రామబ్రహ్మం వాది.

మదరాసు అందునదరకమరాటా రైల్వేకంపెని (లిమిటెడ్.)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాన్సారేలు చేయబడినది.) నోటీసు. వాంగుపేటనుండి ఉదయం 7 గం 25 నిమిషములకు బయలుదేరి మారికుచ్చమునకు బోవు యన్నట్టి నెం 188 రు ప్యాసంజరు బండియు, మారి కుచ్చమునుండి ఉదయము 8 గం 55 నిమిషములకు బయలుదేరి వారింగుపేటకు బోవునట్టి నెం 180 రు ప్యాసంజరు బండియు 1920 సంవత్సరము అక్టోబరు నెల మొదటితేదీనుండి రద్దుచేయబడునని ఇందువలన అందరను తెలుసుకొనవలెను. కె. జి. ఎఫ్. రైల్వేకుండి వచ్చునట్టి ప్రయాణికులు వాంగుపేటనుండి బోలారేపుటకు వగలు 9 గం- 35 నిమిషములకు బయలుదేరిపోవునట్టి నెం 16 రు బండిలో ప్రయాణముచేయుటకు ఇచ్చు గలిగిన, మారికుచ్చమునుండి ఉదయము 7 గం-55 నిమిషములకు బయలుదేరునట్టి నెం 162 రు ప్యాసంజరుబండిలో ప్రయాణము చేయవలయును.

మొంటు సెక్యూరిటీ రైఫ్ అస్సురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి. ముఖ్యము:— ఆర్. పాల్ గెనెల్ ప్రెమియం.

Table with 2 columns: Policy details and Amount. Row 1: ఫస్టును యూ 5,15,00,00 వైగానే యున్నది. 1919-వ సంవత్సరము నందు పరింజడి ,, 84,98,805. Row 2: ఇవ్వబడు జరుగుచున్న అమ్మ్యారెన్సుల మొత్తము ,, 24,63,20,000. Row 3: మునుపటికంటె ఇవ్వబడు పాలిసి వారుకు బాన్సిగా చెల్లించిన మొత్తము ,, 5,50,00,000. Row 4: ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలియుగ నుండవలయును. ధరవాస్తవ ధరములకు యూ క్రింది విలాసమునకు ప్రాయము. 67% Apply to:— F. E. Vaid Esq, Branch Secretary Oriental Assurance Building, Post Box No. 8, Madras.

రాద్రి శాద్రి పద, శు ౧౩, శనివారము

అన్వేషణజ్యోతి

(నిడుదవోలు వేంకటరమణ)

గీ. దివ్యతరకాలిజాలము దేబర్బిల్ల
పాండురగభ స్త్రీచయములు పరిధవిల్ల
చంద్రిక వదంచి సకలదిశల్ వెలింగ
యందనాశాగ్రముననుండి యొక్కజ్యోతి.

పుష్పంజలి

జనమంచి సీతారామస్వామి గారు.

ఉ. శ్రీరమణుండ వీని యె
తీంగియు సంపద లిమ్మటంచు నిన్
గోరనుగాని నీకొలకుఁ
గూర్చెద వాక్కునుదాచు మెంతయో

బెక్కడి దింక ? "వాస్తవం ద
నే" నను మూఁడు గూడ రాత్రియం
దక్కజ మొంది నిన్ వాదయ
మందుఁ దలంపక యొన్నె యాశ్వరా !

విశ్వరూపము

బెల్లంకొండ కనకమ్మగారు.
చిన్ని శాస్త్రా! యెందుకో యీ !
మన్ను దిన్నది ! కాబట్టి
యెన్ని యెన్నె వీడివంటలు

వట్టాభిరామకవి

వజ్రపంజరశతకము

వజ్రపంజరశతకము నందలి యొకటిరెండు పద్యములప్పు
కవి యనగ్రహమున నప్పుకవీయమునం దుంటున్న వాద్యలోక
మీ శతకము పేరు వినియుండెను. అందలి పద్యము లొకటి

ఆంధ్రమహాభారతము

II

(ప్రతి శేషాద్వైత మతాకృతి)

రాజరాజునకుఁగ్రునియొద్ద చే నన్నయ కరిగించిన యాంధ్రమువారతమును జరుపనిపాతకుల ఁందరు ముక్తికై స్తమలగు కవికాలాదులతోఁ గాలవారణము చేసిరి. శత్రువులకాదు. అంధ్రవాద్యమును భారతరచనకాలమునఁగెట్టి నింతమాలతో నుండెనే నన్నయ భట్టారక భారతభాగములు మాత్రము కరిగిలింపి నివర్తించుట. నమమ, ఫలమ, భామ లోనగు హలంత నపుంసకలింగ శబ్దములు నన్నయ భట్టారకుని కాలమున “వసంబు ఫలంబు భంబు” అని వర్ణవారణంబుచేయుచున్నను. వసము వసమ్ము ఫలము ఫలమ్ము లోనగు రూపాంతరములు ప్రవేశి కాదుకానికే వచ్చినటులు తోచుచున్నది. ఇమ్ము, నెమ్ము, పమ్ము, అనుశబ్దములు భారతమున, ఇంబు, నెంబి, వంబి యగుయే కదాదుల శబ్దవారణంబు బదియొన్నది గాని కరిగిలములు ద్వితీయకారముగ నుండుచున్నవి. లిక్ రాధారములతో నిరూపితమవును. ఇపుడు కమ్ముని, మమ్ము, రమ్ము, పామ్ము, అని ద్వితీయకారముతో వ్యవహరింపఁబడిన శబ్దములపుడు కంబని మింబు, రంబు, పంబని వ్యవహరింపఁబడినటుల భారతములోని ప్రాసస్థానము లనేకముల దృష్టాంతము లగుచున్నవి. లక్షాగ్రంథకారు లీయభిప్రాయమున నుత్పన్నయమున కేండుకాలక ద్వితీయకారములట్లఁ బింపు పూర్వమునఁగల బహురములఁగఁ బ్రాసము చెల్లఁజూపిన యొకమాటలోఁజెప్పిరి. అమ్ముని, ఇమ్ముదిత యనుటలలో అ మని, ఇంబుదితయనియే నన్నయభట్టారకుఁడు చెప్పియుండును. ద్రుతాంతముననున్న మవర్ణమున భట్టారకుఁడు బవర్ణమునఁ జెక్కువోటుల ప్రాసస్థానములలోఁ జెప్పించె. గాని నంబు, ర లాశ్చర్యముల మార్పిరి. దెహవాడ యొద్దనున్న కాసనములో మఠము ఫలము నింగము లో నున్న శబ్దములు మఠంబు ఫలంబు లింగంబు అని వ్రాసిన బహుమున్నది. మఠంబు ఫలంబు అని కరింతుమేని గణభంగము కలుగును గాన ననువాసికములు కుతకు ఫలము అని కరింపవలయును. దీనివలననైతము మాకార మంతమునఁగల శబ్దములు బిడులూర్వకబహురములఁగఁ బరింపఁబడినటుల జేసినవలయున్నది. నన్నయ భట్టారకుఁడు నైక మృత్యులై మనము మకాంద్వితీయములఁగఁ జేర్చువచనితోఁ గొన్నిఁడైన పూర్ణవిండు పూర్వబహురములఁగఁ వ్రాసినని యూహించ నవకాళింపఁ జూచుచున్నది. దీనికి భారతమునుండి ప్రమాణముల నింతొనలులు మాననగూర్చును. భారతమునఁ బహురమున కాతేకేగ వహురమునియొకకూడఁ కచ్చుటకలదు. అతేకవహురమున వహురమునకు యలి సర్వరీతకలదు. గాని కలుటకు ప్రత్యేకించినవర్ణముతో యతికానరాదు. ఇటులె యింతర లాక్షణికులను మఠించిన “పులుము” లకు యతి నన్నయ భారతమునఁ గానరాదు. ఇది రెండును నన్నయ మతమున వివర్ణనీయము అని తోచుచున్నది. కలంకంజోవంగాన అనురావణముల శత్రుత్వము కలంకంజో పొంజో అనియచ్చురింపఁబడుచున్నది. భారతవర్ణములలో సర్వసాధారణముగ నిలువనె “గాన్” యను వర్ణమే కానఁబడుచున్నది. ఈవలికపులలో నిర్దిష్టయోగము నమాజమునఁ జరుపుటలేక. నన్నయభట్టారకుని కాలమున “అంటు అంటు” యను కీలాధికము అటె, అటై యని శబ్దవారణంబుచేయుటకు కాననెనర్వరీత అంటు అంటునుటకటె అటై యను ప్రయోగమే కానవచ్చుచున్నది. “ఇంద్రుండుశక్తి కానిట్టులు” గాముడతడువచ్చెను. రక్తమదిసనించె” యను నదృశ్యములలో ననవసరముగఁ దచ్చుబ్రహ్మయోగము నన్నయచేసెను. ఇది శబ్దసాకర్త్యమన విలక్షణము. “మల్లవరాహ రాక్షసుడైవె” అని నన్నయకంటెంబెం బూర్వమే బె జ వా డె యొద్దయిని కాననముతోఁ దచ్చుబ్రహ్మయోగము కానకచ్చుచున్నది. భారతమునఁ జెక్కువోటుల గరుడఁడు అనుటకు మాటుగ గరుడఁడని వ్రాయఁబడియున్నది. అది శిఖ్ర మూడముగాక కవియభిప్రాయ మనియే హాసిత సాధారణము కానవచ్చుచున్నది. ఇటులె “సోమేశ్వరేశ్వరఁ దక్షణుడి” జేడఁదని ఓపిరి సిద్ధజేవుని కొడిదెన కాసనములో నైతము వ్రాయఁబడి ముంఁచెనే గరుడం దక్షుటకు గరుడఁ దక్షుట నైతము నిర్వచనరీతిలంఛనమవును. యతిస్థానమున దీని సాధారణము దొరకునీ నెండు కరిగింపవలసి యున్నది. దక్షయతిక నిర్వచనరీతిక లానుగువోటుల ననువచ్చయి యువర్ణముల దృశ్యరీతిక నెట్లువోటుల వాడఁబడి యున్నవి. మఱికొన్ని నదృశ్యములలోని యవర్ణముల వర్త్యరీతియొక్క యుట మాటుగ వాడఁబడియున్నది. ఇంతియగాక కె. వి. లక్ష్మణరావు తంతులనాడు యొద్దనున్న కాసనమును నివర్తించి కనుగొనిన పురస్కము నైతము మన యాంధ్రభారతమున శబ్దవారణంబు బదియొటులఁ గోరుచున్నది. ఈ వర్ణము ముఖారతమున ముఖ్యముగ నన్నయభాగమునఁ గొన్ని వోటుల అమరిన అని నైతము శబ్దవారించినటులఁ గొన్ని ప్రాసస్థానములు దృష్టాంతములు కానవచ్చుచున్నవి. క్యాశిత్రముగ శబ్దముననుమాటుగఁ ప్రయోగింపఁబడినటుల నైత మాహించవచ్చును. (వాచకసౌక

జంఘాల శాస్త్ర) లో లోకము:

నాయనలాగా! నా కీడినమున రొంప భారము
హెచ్చుగా నున్నది. గొంతు స్వాధీనము. కాకుండ నున్నది.
చెప్పదలచిన విషయము మతవిద్య. మీలో ననేకుల కది
లోత పుట్టించునని నే నెఱుంగుదును. అయినను, గార్యక్రమ
మును వ్యతిరేకింప వీలు లేదు. అందుచే జెప్పుచున్నాను.
నే నెప్పుడు వైసి చెప్పజాలినో యప్పుడు మానివేయుదును.
అందులకు నన్ను తీసిమింపవలయును.

బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులను మూర్తులు ముగ్గురు. స్వర్గ
 మర్త్యపాతాలకములను లోకములు మూడును. సర్వరజస్తవమును
 లనుగుణములు మూడును. లోహములు నుద్విజ్ఞములు ప్రాణులను
 ప్రపంచమంతటను భాగములు మూడును. కఠినములు ద్రవములు
 వాయువు లని పదార్థస్థితులు మూడును. వేదములు మూడును.
 గాయత్రికే బ్రహ్మము లగు పాదములు మూడును. మూడవ
 సంఖ్యతోడనే సర్వప్రపంచస్సృష్టి యారంభము. ప్రపంచ
 మంతయును మూడింటయము. ఈ సంఖ్యాసంబంధ మగు నాధి
 క్యమును సర్వదేశముల నుండు సర్వజాతులవారు సమగ్రము
 గానో యసంపూర్తిగానో గ్రహించి రని చెప్పవచ్చును.
 క్రైస్తవమతము వ్యాపించిన పశ్చిమదేశములం దంతటను
 నీ సంఖ్యామాహాత్మ్యము తన్మతమునకు మూలాధారమై
 యున్నది. God the Father, God the Son, God
 the Holy Ghost అనునది క్రైస్తవమతమునకు బీజమే
 కాక యామతవిభాగములందంతటను ముత్యములలోని గుణము
 వలె వ్యాపించి ప్రకాశించుచున్నది. ప్రపంచమునందలి యెగు
 గురు జనులలో నిర్దోషునకు నవ్యాచారముగా వ్యాపించిన
 బుద్ధమతమందు- వేదప్రమాణమును తృప్తిప్రాముఖ్యముగా నిర
 సించిన బుద్ధమతమందు- కేవలనాస్తికమును నిర్ణయింపనపుటికి
 భగవత్తత్త్వమునుగూర్చి సుదేహము మూకీభావము నిర్లక్ష్యము
 వహించిన బుద్ధమతమందు - గూడఁ ద్రిపీఠక సృష్టిచే
 నేతత్సంఖ్యాప్రభావము సుమంజసముగా నంగీకరింపబడినది.
 ప్రపంచమున నుండు నన్ని దేశములలో నేలపురు బాటలలో
 మూడవ సారికంటె బైసారిలేదు. పరమార్థమును నిర్ణయిం
 చుటలో - సంపూర్ణనిశ్చితాంతమును వెల్లడించుటలో -
 బరమసిద్ధాంతప్రకటనములో 'నిది ముహూర్తికి నత్యంతము
 జను లందును. అన్నిటికంటె వింతయే మనఁగా - దాదా
 పుగా నాగరకభాషలలోఁగూడ మూడవ సంఖ్య కొక్కటి
 యే రూపము. అన్ని భాషలలోఁగూడ నున్న యేకాకారమున
 నున్నట్లే ఈ సంఖ్య కూడ నేకరూపమై యున్నది. నున్న
 నిర్ణయపరబ్రహ్మమును దెలుపును. మూడు సగుణస్వప్తిని
 దెలుపును. శివాలయమునఁ ద్రిశూలము. వైదికుని మొగమునఁ
 ద్రిపుండ్రము. వైష్ణవుని మొగమున మూడుపట్టెనాచుములు.
 త్రిదినోపనయనవ్రతదీక్ష. త్రిరాత్రగర్వాధాన దీక్ష - ఇటు
 లన్ని చెప్పఁగలను?—ఇవి యన్నియు తృతీయసంఖ్యాముఖ్య
 బోధనాకములై యున్నవి. కాళిదాసుఁడీ సంఖ్యాగౌరవార్థి
 మే మూడు కావ్యములు మూడు నాటకములు రచించి
 యుండును.

ఇత సృష్టిలోఁ బ్రతిపద్యపుకూడ నూలదృష్టిని మూడు
విభాగములుగాఁ బ్రకటిచేతనే విభజింపఁబడి యున్నట్లున్నది.
భూమిలోనున్న మూలము - దానివైపుననున్న స్కంధము - దాని
మీఁద నున్న శాఖావృతసంఘము - ఇవి మూడు వృక్షవిభాగ
ములు. వైభవ్యస్కంధానిలోని గుంజు-దానిలోలనున్న బీజము-
ఈమూడును ఫలవిభాగములు. వైసున్న పుత్రసంపుటము, దాని
నడుమ నుండు గిన్నె, దానిలో నున్న కేసర పరాగ పాంసుల

ర్యమాన కిలుల (హాసిరిమిగాని వస్తుయ గాడిక అర్హము నేటి కిది. అ. శూల చూడకలుల నూహించుకల మును.) వస్తు శుభటారకుని భారత భాగము ననుసరించి అటులే గౌరవరధుని దిక్కువయెత్తొ ప్రకటలను గమించిరి. (శాధుడు వస్తు శుభటారకుని వారిని చెప్పగాని వస్తు శుభానికి వాట్లు చూడకుండునని దిక్కువ వారి శాండివాట్లు శక్తు గడునకు ట్టుల్లి ప్రతి మిత్తులు శుభ గుండుటచే వార శక్తిరసం ప్రవాహములతో ప్రధుని పీఠము వస్తు శుభారకుడుకు యాహుకరపును. ఇట్టి శుభారకుని ప్రతిని స్థా శాంతరములలో లభించు లభిం ప్రతులతో బోల్చి సంస్కరించుకొందు మేని యింక ననే భావా శక్తులు శుభాగ్రహించు పలు దిక్కువస్తువులు.

మన శరీరములో ఈ మూడును బుష్పవిభాగములు. తేజోభాగము మధ్యభాగము, నిశ్లేపస్థము - ఈ మూడు నన్నీ జ్వాలలలోని విభాగములు. జంతువుకూడ విభాగత్రయవిభాజ్యమై యున్నట్లు స్పష్టముగఁ దెలియుచున్నది. తల ముందెను - అధోభాగము (Extremities) ఈ మూడును జంతువిభాగములు. జంతుకాలమున మట్టియొక చిత్రితవిభాగమున్నది. స్థూలశరీరము నూత్న శరీరము - కారణశరీర - మని పరిచ్ఛాతలు వానికి నామ కరణ మొనర్చి యున్నారు. స్థూలశరీరమనగా కరపాదా ద్వయ యవభాసుర మగు వైశరీరము నూత్నశరీర మనగా మనస్సు తత్సంబంధస్మి పాత మంతయు కారణశరీర మనగా జీవాత్మ.

వెలుతురు గాలి తగులని చెట్టు శీఘ్రముగా నెండిపోవును. త్రిప్పకున్న మెడల గడియారము పాడవును. కాలికిల దిం దిరుగని యావుపాలు క్రమముగా వీణించుటయే కాక యారోగ్యవద మైయుండవు. కఠినపదార్థములు నమలకుండ భద్రముగా గాపాడుకొనిన దంతములు శీఘ్రముగా నూడిపోవును. కదలకుండ మెడలకుండ నిశ్చేదముగ జీవించు నరుడు దుర్బలుడై పోవును తఱచుగ నూపిరిపోయని తిత్తి బాగుగ సాగక ముడుచుకొని వేగ శిథిలమగును. దినదినమును పరావర్తింపని కేక పాశము త్వరలోఁ బలుచబడును. ఒకవిషయగు కదలిక వస్తు పరమాణువులలో నొకవిషయగు సుంఘ్నణము, వస్తుప్రవృత్తి యే మనకు చిరస్థాయిత్వమునకు గారణము. దున్నిన గాని భూమి ఫలింపదు. గాలిలోని యాందోళనము వలన గాని రోగకారక నూత్నజంతువునాశము కానేరదు. నిత్యంచలనము వలననే గ్రహము లింత కాలమువఱకు నిర్వియున్నవని చెప్పవచ్చును.

అర్చనాగ్రామము లేని దేహ మభివృద్ధి నొందనేరదు. అధికబలాన్వితమై యుండనేరదు. ఆయుస్సువన్వితమై నిలువ యుండనేరదు. ఇంటిలో బ్రాచిపని మొదలగునవి చేసికొన వలసిన యాడుదాని నృదులములగు నజివేతులు సాధనమునఁ గలిగినములై బలాన్వితములై గృహకార్యరచనాగ్రామములై యుండును. నులై తోచనిచేయుకంసాలివాని వుడిచేయి యెడమచేయకంటె దృఢతరముగా నుండును. సమ్మెటను గొట్టకుమృగవాని రెండుచేతులు కాళులకంటె బలిష్ఠములైయుండును. పైకిలా ద్రోమకూచారి కాళులు వుట్టు యంతమును ద్రోమకూచారి కాళులు చేతులకంటె శక్తియుక్తములైయుండును. ప్రత్యేకమయనసాధనములేదనుచుమాత్ర బలిష్ఠతతోడనే పరిసమాప్తిఁ జెందును. అది సంపూర్ణద్రవ్యము కానేరదు. అత్తరువ్వుచేయు వృత్తిగలవాని నానిక ప్రాణశక్తి క్త్యధికతాసమన్వితమై యుండును. గడియారములు బాగు చేయువాని శ్రవణేంద్రియము పటిష్ఠమై యుండును. చిత్రకారుని నయనేంద్రియ మత్యంతసేవితమై యుండును. భోజనప్రియుని నాలుక తిత్సంబంధములగు నరముల బింకముచేత, రుచి గ్రహణపారీణ మై యుండును. మహావక్తకంతనాళము సం తత సాధనసంపత్తిచే నమంచిత శక్తిసమన్వితమై యుండును.

ఈ సాధనము సాధనము కాదు. ఈ శక్తి శక్తి కాదు. ఈ వృద్ధి వృద్ధి కాదు. ఇది యసంపూర్ణతాదోష భూయిష్టమగు టచే నసందర్భము, ఆనర్హము, బోధకాత్మ బలహీనకములా? జలొదరము బలిష్ఠతాంకమా? కంలిబలహీన? కరచరణాద్యవయవములన్నిటికి, సమానమైన, సంపూర్ణమైన, సమంజసమైన సాధన ముండవలయును. అప్పు సగృహ్యము ఘనశక్తిమంతమని చెప్పవచ్చును. దేహసాధనమును గూర్చి యనేకపద్ధతులు బుద్ధిమంతులు వ్రాసియున్నారు. కాని దాదాపుగా నవి యన్నియు నస్పృహవములు. అందుచే ప్రాయశః సవాయకరములు. ఈతల వంటి సాధనము పరుగుంటి సాధనము-సర్వావయవశక్తిసంపాదనమునకు మూఁడవది కానిపింపదు. కరచరణాదులకే కాక అంతరకోశములకుఁ గూడ సమర్థమైన శక్తి సమకూర్చును.

అంతరకోశములు బాహ్యవయములకంటె మృదుల
తరములు. కోశము మృదులతర మగుకొలది నెక్కువక్రమము న
హించును. చేయినహింప లేని యుష్ణత్వీర్ణమును జిహ్వానులభ
ముగా సహింపగలదు. చేతులు కొంతులు దేరు మంచుగడ్డవ నో
రు జంకదు. వెల్లులిపోయిలు నానాలు కలిపిచేసిన నుద్దను వైకి
రాయ నొడలు పొక్కి పుండగును. అదియే కడుపులోనికి భో
యినయెడల గవ్వచిప్ప. ముక్కులోఁ బరాగపరమాణు మైక్రో
టి ప్రవేశించినయెడలఁ దుమ్ము లధికము లగును. ముక్కుతమ
తెఱుబడి వాచును. కాని లోన నెదుగుచున్న తొలను ప్రేగులు
నిశ్శబ్దముగా సహించుకొనును. బాహ్యవయములకున్న సహన
శక్తికంటె నాంతరకోశముల తెక్కువయున్న ట్లగపడుచున్న
ది. అందుచే నాంతరకోశము తెక్కువకాలము నిల్చును. కన్నులు
పూర్తిగ తమప్రసని, చార్ధకమున మోనుకొనవచ్చును. కాని కన్ను
బున్నులను వాయుకోశము లట్లు మానుకొనవు. చెవులలోనుండు
పొర, లదరక నిల్చిపోవచ్చును. కాని, మృదయదిభాగముల నదు
మ నుండు ద్వారములు క్రిందివై పునర్దుఁ జెఱవకయగవు.
పక్షవాతముచేఁ గాళ్లు నేతులు గదలవు. కాని కడుపులోఁ జే
గులు కదలక మానవు. ఇంకను మనోవిద్యను గూర్చి యాత్మ
విద్యనుగూర్చి చెప్ప నుద్దేశించితిని. కానితల నోచ్చుచున్నది.
నేనింకఁ జెప్పఁబోతను. ఈమిరపుఁదాని

చిన్న కథ.

(పానుగంటి - లక్ష్మీవరసింహారావుగారు)

మీనాక్షమ్మ తన గదిలో గూరుచుండి బంగారునక్షత్రములను వరాహపురగట్టచే బరిశుద్ధిపఱచుచున్నది. అట్లు చేసి పక్షముల దుద్దులను మొర్రాకోలోలతో దుడిచి చెవులకు బెట్టుకొని యద్దములో దన నీడను జూచుకొనుచున్నది. వహవా! ఏమి సుందరముగా నున్నది. తన సౌందర్యమును జూచుకొనుచు తొప్పపాటు మాత్రము మందహాసము చేసి యంతలో నేదియో విచారము మనసున నావరింప మొగము ముడుచుకొనెను. మొగము ముడుచుకొని నవ్వుటి కామె సౌందర్యము వింతగనే యున్నది. కమలము వికసించినప్పుడు సుందరమే. ముకుళముగా నున్నను సుందరమే కాదా - తలుపుచాటున నిలువబడి యీమె విలాసము చూచుచు భర్త సుందరరావు మురిసిమురిసి పోవు చుండెను. సుందరి యగు భార్య దొరకన చానికంటె నద్వైతకాలి యెవ్వఁ డని లోలోన ననుకొనుచు నుప్పొంగిపోయెను. ఇంతలో నింటి దాని యొక చంద్రివచ్చి మీనాక్షమ్మయొద్ద నిలువబడి 'అమ్మగారే!' యని యడుగఁ బ్రక్కగదిలో నిద్రించుచున్నారని యీమె చెప్పెను. వారిట్లు మాటలాడుకొనుచుండిరి.

మీనా: చంద్రి! చెప్పితివే?

చంద్రి: చెప్పితి.

మీనా: ఏ మన్నాడు?

చంద్రి: ఏ మనుట కేమున్నది? మీరు వార్త నుపిన తరువాత రాకుండునా?

మీనా: నిజముగా వచ్చునా! తెల్లవాటువఱకు దృష్టి యీ తని మీదనే యున్నది సుమా. కాని నా భర్త కిది యెన్నఁటికైనఁ దెలియదు గద! నీ వట్లు ప్రవర్తించ వలయును.

చంద్రి: అమ్మా! నే నెఱుంగనా? ఆసందేహము మీ కక్కఱ లేదు. కాని మీకు భర్తయందంత భయ మున్నప్పుడు మానివేయఁగూడదా?

మీనా: ఆయ్యా! పిల్లలు లేరని యెంత పరిపించుచుంటినో నీకుఁ దెలియునా?

చంద్రి: (నవ్వుచు) అతనివలన మాత్రము పిల్లలు గలుగుదురా అమ్మా! దైవకటాక్ష ముండవలయును గాని -

మీనా: ఏమో! నావెట్టి తీర్పుకోవలయును. చూడు చూడు. పంచపాలిలోఁ గుక్క దూరిన ట్లున్నది.

చంద్రి పంచపాలిలోనికి బోయెను. సుందరరావునకు మతి పోయెను. "ఆహాహా! ఎంత ముసుగు నై యున్నది! ఆయ్యయ్యా! ఇది యిట్టి స్వభావము కల దని యెఱుంగక పోయితిని. ఈ భగవంతుడా! నన్నెంతదుర్మార్గురాలితో నంటఁ గట్టితివయ్యా! చిఱి భార్యకు గుణమే సౌందర్యముకాని సౌందర్యము గుణముకాదు" అని యనుకొనుచు దొందర నడచు కొనియుండఁగ నింతలోఁ జంద్రి తిరుగ వచ్చి అమ్మాయని పిలిచెను. తిరుగ నేమిచెప్పుకో విందునని భర్త యాతలుపుచాటు ననే యొడలంతయుఁ జెని చేసికొని వినుచుండెను. వారిద్దఱిట్లు మాటలాడుకొనిరి.

చంద్రి: తొలుతయమునఁ దొమ్మిదిగంటలకు.

మీనా: అదేమే? ఉదయమున నేలాగే? మడికట్టుకొని వంట చేసికొనుచుందును. భోజనమైనతరువాత రమ్మని చెప్పుము. సావకాశముగా మాటలాడవలయునా?

చంద్రి: అలాగే చెప్పెదనమ్మా. మీయాయన కొద్దుకు వెళ్లిన తరువాత వచ్చును. సరేనా?

మీనా: అప్పుడైనను నాతనిని దొడ్డిగుమ్మమునుండియే యెవ్వరు చూడకుండఁ దీసికొని రావలయునుజూమా!

చంద్రి: ఎంతభయ మమ్మా! సరే నేను బాగ్రత్తగాఁ దీసికొని వత్తును.

మీనా: సరే నేను మడి కట్టుకొందును. నీవు సందెపని చేసి కొనుము.

మీనాక్షమ్మప్రాయ్య యెట్లుమండెనో సుందరరావు కడు పట్టు మండెను. వంటయైనతరువాత భర్తను భోజనమునకుఁ బిలిచెను. సుందరరావుకొ మెరుకయిన నోటఁబెట్టలేదు. ఏలయని భార్య యడుగ నేహాంకచెప్పెను. భార్య యావంకను నమ్మి తానుభవించెను. తరువాత భర్తయొద్దఁ బండుకొనెను. తాంజూలము లేదు. మాటలేదు. ఏమియులేదు. తెల్లవాటెను. తిరుగ నెట్లో భుజించి భర్త కొద్దుకు వెళ్లెను. వెళ్లినయుత్తరక్షణ ముననే కొద్దువదిలి 'హా' లోనికిఁ బోయి యొకపిస్తోలును

ఆంధ్ర సారస్వత తత్వము

(దేవరకొండ జగన్నాథరావుగారు ఎ. ఏ.)

(18 వ తేది తరువాంతు)

3. నాటకయుగము

ఆంగ్లవర్ణనానుబంధము మనసాంధ్యకావ్యపారము తెలుసు సారస్వతమునకుమాత్ర మమితలాభము గలిగినదని నుడువరచ్చును. నేఁ డాంగ్లసారస్వతము పరిపూర్ణస్థితిలో నున్నాడని, సారస్వత మహావృక్ష మెన్నికాఖిలై విలసిల్లుగలదో, సారస్వత మహావృక్షాహ మెన్ని పాతలై పూర్వగలదో, సారస్వత మహావృక్షంబై సామ్రాటృ దండారంగలదో, అది యెల్ల కాంగ్లసారస్వతమునఁ జూపట్టుచుండె. ఇట్టి మహోత్సాహమొక సారస్వతసాంగత్య మూరకపోవునా?

మనయాంధ్రదేశమునందు దిక్కుకు మందుకొలది పండితులవార్షికము, భాసకు మహానీయుని క్యాంటికుమరీభాసరిత్యాగరంబున యిట్లేవ్వక నోలలాడుచున్నవాడు; నెప్పుడు మహావీర్యవని కింపుకవరాజ్ఞి (Fairie Queen) రాజ్యంబున, మన్ననస్థానంబుల నధిపతియై యున్నారాకన్న మహాదరంబునఁ బాఠశాలికులుగా నెఱంగి, గరితావమస్కృతి, భావాలిశము, మహామర్రి, నీతిబోధానైపుణ్యములను నమూల్యరత్నంబులు. దను కోవేష్టనంబులం భరియించి లేజిల్లుచుండిరి. షేక్స్పియరు మహాకవి యని దృశ్య ప్రబంధంబులను నీరంధ్రమ్రుచుకూలమృతం బగు గాంతారంబున మూలములని నీక్షి ప్రబులకు మనశాభవము 1 రసప్రసారము 2, సకలకళా వైరుధ్యము 3 సాత్రిహము 4 కల్పనాకాశము 5 కథావచస్కృతి 6 శ్లేషమానుర్యము 7 విట్లు 8 హాస్యాదు రస నవనభాసంబులతో కనకర తాన్వేషణావళుగుచు లభ్యంబైనవాని నెల్ల భద్రవలయకొనుచున్నవాడు; విట్లు కవికీర్తయితిహాస్తస్వర్గంబున(Paradise Lost) నందనోద్యానంబున లీలావిహారంబులు నలుపుచు, నొక్కొక్కచోట 'హిమవద్ధ్యంబు'న దెల్లని పారిజాతమును మహానల కానంపించుచు, మతియొకచోట గోలయుఁ జేయునైక 'ఈపు' మాతయొక్క సౌఖ్యం బను కామగది క్షీరంబులు గ్రోలుచు, వేటొక్క పట్టున నుత్పన్నభాటి సహాయుక్తం బగు 'హంతువర్ణ'ను నుత్పన్నభాటి కతి భేదం బుల కచ్చెరువొందుచు, నింకొక వజ్రము న వాతీతభావాలిశంబులను కల్పరతవుల మహోన్నతిం గాంతి యాహాకారంబులు నెఱుపుచు విసేదించుచున్నవారు; నవల రచనాధురంధరత్వంబున నితమహావజ్రాదిశ్లేషం డగు సాట్లు మహానీయుని గ్రంథరాశంబులను పుణ్యసదీర్థంబులం గ్రుంతులిడి యయ్యె ప్రవేశంబులం దేజిల్లు శిశివిదిర్ల వర్ణనంబులను జేవాలంబులు దర్శించుచు, నొక్కొక్కచోట రందరి కథానిదే (ప్రవాహంబునఁ గాఱునేరు లాడక కొట్టుకొని పోయి శిట్టతికర కొకగట్టుం జేరి పరివోనము నొందుచు, తుద మొదలు విదితయగాని కథాభాగము గల పాత్రలచేష్టితంబులను పుత్రికవజ్రంబుల నర్థ్యంతమనోహరంబుగ వసి వాడ చేయుచున్నవారు. వర్ణనరత్న నైర్ద్రవ్యాదిశని కావ్యం బను మంత్రదీపకంబునఁ బామరజనదృష్టోదరంబు గాని చరాచర ప్రకృతియందలి శిశిశిశిలంబులు, నీకర్తవత్వ లీలావిశేషంబులు గాంతి చూర్చించుచున్న వాడు. టెనిసను మహోత్తముని కద్యంబులను లేటయూటల స్వాదుజలంబులు గ్రోలి యున్నవారుచున్నవారు. మతియు, సకల కలాకాలంబులందు సంపూర్ణ విద్యాధురంధరులై విదించుటల నొంది, మిల్లు, బయ్య, కాల్దెలు నున్నగు వికాల నృపదయుల యాశాశుభంబు గ్రహించి, యిట్లు పచనంబు జేసి, గర్భంబునంజొనిపి, దీర్ఘింతిని, యద్దానం బడసిన రక్తపుష్టిచే పీరత్వంబు నొంది, భుజాస్థానం బొసరించుచు 'స్వేచ్ఛ! స్వేచ్ఛ' యను మహారావంబు ప్రాండక జాలి వృదాంబులు కోదనీవునారాతరంబునఁ బ్రతిభ్యని

దుటానుగొని జేబులో నుంచుకొని యొక అరగంటలో నింటికి వచ్చెను. వీధితలుపు వైచియున్నది. లోనఁ బురుషుఁ డెవ్వఁడో మాటలాడుచున్నట్లు వి నెను. ఉగ్రుఁడై పిస్తోలులో దూటావేసి దొడ్డిగుమ్మమునుండి నిమగ్నముగా లోనఁ బ్రవేశించెను. 'వేల్పుటకు సిద్ధముగాఁ బిస్తోలు చేతిలోనుంచుకొనెను. పంచపాగిది గుమ్మమునొద్దకుబోయెను. సంతానమునుగూర్చి కేటన మడుగుచు భార్య నూనెగుడ్డలవానియొద్ద చంద్రితో నిలువఁబడెను.

యగు నట్లు సరించుచున్న వాడు. పాశ్చాత్యున జేక సంవర్సంబున భరతఖండంబున నెల్లదే నూతనా కాయము, నవీనాదర్శములు, జేకామర్రియు, మోవన సేవాశక్తియుఁ (బదిలి, యొందు బాధిన మంతేమార మను నట్లొందును, మంతేరాజ్యం బను ప్రతిభ్యయుఁ జెలఁగ, నొక్కచోట జేకవస్త్రంబులం గట్టవలయు ననువాడు, మతి యొక్కచోట నిమ్మకాయుద్ధరణంబు గావలయు ననువాడు, జేకొక వజ్ర శ్రీలక్ష్మీ స్యాత్యమిహావలె ననువాడు నింకొక్కయొడ రజస్వలావివాహంబులు, విధవా వివాహంబులు గావలె ననువాడు నై, యుదినంబెచ్చు బాధిన కారాప్రతికలు చువుచు, సభలు గావించుకొనుచు, సంభాషణలు నలుపుచు, చర్చావిశేషంబులు నెఱుపుచు సర్వవిధంబుల భరతమార సేవ యొరపు భారతియు తెల్లయ గంకణంబు గట్టి కొని యున్నవాడు. ఆంధ్రులవూడ వెనకంబ జేక నమంబులు గట్టి జేకనేకై సిద్ధపడి యున్నవాడు. ఇట్టి స్థితిలో సారస్వతమున కేల వృద్ధి కలుగగలదునా?

ప్రభాకరుడు తల్లి గ్రంథములంబుల నెఱవడుచున్నది. కారాప్రతికలు మొదలుచున్నది. ఆంగ్లసారస్వతముఁ బోలి యాంధ్రసారస్వతము గూడ బెట్టిమార్గముల విలసిల్లఁ గడంబుచున్నది. ప్రబంధరచనానోభాంధకారముల్ల నాంధ్ర లోకంబున విచ్చిపోయినది. ఆంగ్ల సారస్వత సంబంధ ప్రబోధంబు భావమందు మహాకవిరంబులు నుదయించు నొందె. ఆంధ్ర సారస్వతంబు నమాప్రతిభంబుల సభివృద్ధి గాంచఁబోదండె. ఇట్టి భవిష్యత్తుం బాంధ్రమహావంశంబుల కావసాదై.

ఈ నాటకయుగంబునందలి సారస్వత మెల్ల యున్నభంబుగ భాగింప నొచ్చు. నాటకయుగ, పద్యకావ్యయుగ, గద్యకావ్యయుగని స్థూలదృష్టిచే విభాగింపవచ్చు. ఆయన నిమ్మాటిలో నాటకరచనయంత జతుల కామోదము గలిగి ప్రతిపట్టనంబున, ప్రతి గ్రామంబునఁ, ప్రతివల్లెయొ దొక నాట్యశాల నిర్మించి, నాటకములాడుచు, రచించుచు, ప్రజలు విసేదించుచున్నందున నియ్యది నాటకయుగమని, 'శిష్టి'యందగు. ఈనాటకయుగంబున కావిపుత్రమౌనకు కందుకూరి పీఠేలింగము గమ్రుక శంసనీయుఁడు. ఈయన, యొక్కనాటకరచనకే కాక, గద్యకావ్యయుగలో నంకనృపకమైయున్న, నవలరచనకు, జాగ్రసరచనకు, హాస్యప్రబంధరచనకుఁ గూడ మూలపుత్రుడై. ఈయనను ఆంగ్లజేకయనందలి (డ్రాయిడను మహాకవితో సరిపోల్చుచున్నాడు. (డ్రాయిడ నేధియను సారస్వతమునందలి యంత రాఫ్ గ యుల స్మింట్టి యందు (జేక) పెట్టి యు ఖ్యయు గా గద్యరచనా నయపుణ్యంబునకు జనకుం డయ్యెనో పీఠేలింగముగూడ నాంధ్రసారస్వతంబున గద్యరచనకు తండ్రి యై విలసిల్లెను. ఇయ్యోపుత్రమౌ దక్షిణదిన మార్గములనె యెల్లవా రనునంది సారస్వతమును బొదలఁ జేయుచున్నవాడు. కావు. నీకర్తగ్రంథంబులనే యుం దుడు కొని యందలి సారస్వతి విభాగంబుల జేర్చుట సంగ్రహ ముగాఁ జేసించెద.

భావదృష్టి

"కవివరంసము!
భావనయనము
లల్ల నల్లన నార్చుచున్
నవనవాంశము
లేచి చూచెద
త్రాహలక వివారింపుచుకొ ?"
"కృష్ణవేణిని
విష్ణుపుత్రిని
తుంకభద్రాయమునలకొ
పరమగోదా
వరిని చిత్తము
నందుఁ గొల్పియనుడొకొ"
"నదులనడకల
మృదులస్వనముల
విజయగీతము వింటిని!
ప్రాండవాళయ
బృంద సఫలము
కన్నులారంగఁ గంటిని!
—సుభాకరుడు

బెంగళూరునగరము } టి. లక్ష్మయ్య శాస్త్రి.

ఈ దిన 6 వ తేదీ మామిడికాయలు కాకినాడలో బా
అవకట్ట, పాపైతల కనిష్టంగా : బహుళంగా తనివేయ
యన్న రాజాసాహెబులు రా. (శక్తితిలక) కాకినాడ
రాష్ట్ర వంతులు సి. ఏ. నాది సిద్ధిగ్రామ నిందర్శనకు బిన్న
అల్పాకారనిది దొంగకబడి.

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

(రెవ్యూ వార్తలు)

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 21:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 18:— యూరప్రెసిడెన్సీ డివిజన్...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 18:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 17:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 20:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 20:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 18:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

భారత దేశ సైనిక సంస్కరణలు

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

అందఱు, సెప్టెంబరు 22:— మైసూరు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రి...

SRKAR ANDAL OAP A SPECIALITY Fragrant & Dainty GOVL SOAP WORKS, CALICUT

గమనింపుడు ! గమనింపుడు !!

శివభక్తా గ్రే సరులారా

సాగనైక స్పటిక

లింగమూర్తులు

కాశీనుండి దైరక్షగా తెప్పించబడినది.

మూల్యము రూ. 0.00, పోస్టేజీ వసూలు రూ. 0.00.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక

సమాజము—వీలూరు.

అదివారము (28-9-20) రాత్రి 9-30 గంటలకు

ప్రహార ప్రదర్శింతురు.

(2347) Managing Committee.

Britain's Middle East Policy.

Call for Government Statement.

A Delusive Dream.

(REUTER'S.)

LONDON, September 21.

The *Times* in the course of a leading article urges Government to state their policy in the Middle East. The journal declares that if we are not to garrison Mesopotamia all British wives and families should leave the country immediately with the exception of those at the base at Basra. Undoubtedly our whole Arabian policy needs revision urgently. The delusive dream of a huge Arabian Federation should no longer be entertained in any official quarter as Arab leaders have proved that they are not able to maintain their position and work in unison for a common object. The proposed new Middle East Department lost even its hypothetical justification from the moment Lord Milner and Zaghul Pasha came to a tentative agreement with regard to the future control of Egypt.

Russo-Polish War.

LONDON, September 22.

While the Bolsheviks report a big Polish offensive in the region of Grodno, the Poles claim that they have captured Rovno, that a Bolshevik cavalry regiment has surrendered and that a thousand prisoners have been taken north of Prypec.

Peace Conference Sitting.

A telegram from Riga dated 21st shows that the Polish Russian Peace Conference has begun sitting, and the delegations' powers have been duly verified. Polish circles are disposed to believe that the Soviet is now in earnest as regards peace.

Poland and Lithuania.

Hostilities Reported.

LONDON, September 22.

WARSAW.—A Polish Communiqué dated September 21st indicates that the Polish, Lithuanian settlement reached in Paris has not yet peacefully affected the disputants for it is now reported that the Lithuanians have bombarded the Polish outposts near the lake Glucin. In other operations general Polish activity is reported including advances, pursuits and occupation of towns including the taking of 2500 prisoners.

Relief of Samawah.

Preparations Proceeding.

LONDON, September 18.

BAGHDAD.—On the Lower Euphrates preparations for the relief of Samawah are proceeding. Block houses are now complete from Nasiriyah to Mr. Junction Untafig and Hai.

Heavy inter-tribal fighting is taking place in the Hai area. The situation is consequently less delicate from the point of view of the danger of a combined rising.

The Fallujah line has been restored to Khan Nuqta. There was no opposition. One of our planes made a forced landing, and the occupants are in the hands of Arabs who have, however, offered to bring them in.

The Dialah area is settling down. Delay has been caused to the column by extensive damage to an important bridge. Elsewhere there is no change.—*Pioneer*.

General Situation Improving.

BAGHDAD, September 23.

At Samawah, there has been occasional sniping and bombing below Suq. The insurgents are preparing to attempt to block the river. Some Sheikhs in the Hillah and Dalaim areas have made their submission. Dyalah is quiet. The first train with women and children from Karind left Bagdabad for Baghdad this morning. Business with Baghdad is increasing daily. Elsewhere there is no change.

Indian Army Reform.

The Esher Report.

LONDON, September 17.

The Esher Committee's report on the Indian Army is expected early next week. The recommendations are unlikely to be revolutionary.—*Pioneer*.

An Indian Navy.

Proposed Revival.

LONDON, September 20.

It is stated in Admiralty circles that Admiral Mawbey's appointment to Bombay will be followed by the removal of Rear Admiral Tothill to Trincomalee, with a view to the revival of an Indian Navy on lines similar to the navies of Australia, and Canada before the war. The Naval authorities are now considering the possibility of admitting Indians to commissioned rank in the new Navy.—*Statesman*.

I. C. S. Examination.

Five Indians Successful.

LONDON, September 17.

The result of the Indian Civil Service competitive examination shows six posts given, of which five were gained by Indians. Two proximates, whose names are published are also both Indians. The result suggests that Indian anxiety for simultaneous examinations is largely superfluous.—*Pioneer*.

Another Dublin Murder.

Visitor Shot in Hotel.

LONDON, September 22.

Men in uniform entered a Dublin hotel at three this morning, went straight to the room of a man supposed to be a Country Councillor for Limerick, and shot him dead. The newspapers state that the victim is named Lynch, and describe him as a Sinn Féin Judge. An official account says, that the police went to the hotel to arrest Lynch. When they entered his room, Lynch fired a revolver and the police retaliated and Lynch was shot dead.

The French Presidency.

Extensive Powers Wanted.

Opposition to M. Millerand.

(REUTER'S.)

LONDON, September 22.

PARIS.—Alarmed apparently at M. Millerand's suggestion that the President of the Republic should have more extensive powers the parties of the left have resolved to oppose M. Millerand's election, and have decided to vote in to-day's preparatory ballot for M. Peret, President of the Chamber or M. Bourgeois President of the Senate despite the fact that both have refused to stand as candidates.

Result of Plenary Vote.

PARIS.—The vote for the new President resulted as follows:—Millerand 528, Peret 157, Bourgeois 113. The vote was taken as a plenary session of Senators and Deputies convened to nominate candidates. The voting was unofficial but is accepted as a real test of strength. M. Millerand is the only official candidate.

Empire Commercial Congress.

Wireless and Aircraft Developments Urged.

LONDON, September 22.

TORONTO.—The Congress of the Chambers of Commerce of the British Empire has passed resolutions urging overseas representation on the Imperial Shipping Committee and the taking of all practicable measures to develop the resources of the Empire, especially cotton-growing, and also urging the necessity for a network of high power wireless stations throughout the Empire, and the establishment of an Imperial Air Fleet and an All-Red aircraft route round the Empire.

New York Legislature.

Disloyal Socialists.

LONDON, September 22.

ALBANY.—There out of the five Socialists, who were expelled from the New York State Legislature, on charges of disloyalty, and who were recently re-elected, have been again expelled. The remaining two have resigned.

Kwang's Militarists.

Reported Severe Reverse.

LONDON, September 22.

SHANGHAI.—The Cantonese General Chen-ChungMing claims to have captured Waichow a strategic bulwark of Canton. If authentic, this is a severe reverse to Kwang's militarists.

The Premier's Warning.

The Russian Object Lesson.

LONDON, September 22.

In a letter to the Coalition candidate in the Ilford bye-election, Mr. Lloyd George enumerates the substantial benefits the British democracy has won in the past twenty years by constitutional means in a land, than which there is none more free under the sun. He declares that the solid attainments of a generation will be lost in one night if the labourite extremists get their way, and refers to the conditions in Russia, where the Soviet system has reduced the people to a state, which is forcibly reminding of the dark ages. Whatever freedom the workers there enjoyed under the old despotism, has been completely taken away by the new tyranny.

New Administration of Thrace.

Satisfaction Expressed.

LONDON, September 22.

ATHENS.—The Turkish satisfaction with the new Greek administration in Thrace is portrayed by a message from the Mufti of Adrianople to the Mussalmans of India which states that normal conditions have been restored and that all inhabitants are looking after their affairs in perfect security; finding that one law prevails they are fully confident of the future. The Mufti cordially thanks the Indian Mussalmans for their sincere interest.

London Tea Market.

Improved Tone Maintained.

LONDON, September 20.

Messrs. W. J. and H. Thompson report as follows:—This week's offerings comprise 41,000 packages of Indian Tea, 37,000 packages of Ceylon tea, and 1,000 packages of Java Tea.

The improved tone noted last week has been maintained and bidding has been brisk with prices generally higher.

For the small quantity of fine Darjeelings with true flavour high prices have been paid, while competition, both from the Continent and Home trade, for the medium grades has resulted in firm prices and frequent advances of from 1d. to 1½d. per pound.—*Statesman*.

Pacific Carrying Trade.

Threefold Agreement Concluded.

LONDON, September 22.

A Toronto message to the *Times* says that the head office of the Canadian National Railways announces a joint arrangement between the Canadian Government, the Merchant Marine, the Canadian National Railways and the British India Steam Navigation Company, under which the Canadian Government, the Merchant Marine and the British India Company will each have an equal number of the latest type of steel cargo steamers in joint service between the eastern Canadian ports and India Straits Settlements and Java.

General Birdwood.

LONDON, September 18.

General Birdwood is reported to have arranged to sail on October 7.—*C. and M. Gazette*.

The Coal Crisis.

Triple Alliance Deputation.

Government Proposal Rejected.

(REUTER'S.)

LONDON, September 23.

The Triple Alliance deputation which attended Downing Street last night to confer with Mr. Lloyd George included the Miner's Executive, Mr. Thomas and Mr. Cramp on behalf of the railwaymen and Mr. Williams and Gosling on behalf of the transport workers. The Prime Minister was accompanied by Sir Robert Horne, Sir E. Geddes and Mr. David Shackleton.

Support of Miners' Claim.

LONDON, September 22.

The official report of the conference shows that the representatives of the railwaymen and transport workers warmly supported the miners' wages claim. Mr. Lloyd George insisted if the miners presented their demand for increased wages, that demand must be submitted to a tribunal whose impartiality the miners could not challenge, but he proposed as an alternative to this demand that the miners and mine owners should meet and agree on the scheme which would make increase of wages dependent on the increase of output. He suggested that the level of output should be fixed, all output above this level to involve extra remuneration. This level might even be fixed below the present output thus assuring certain increase of wages immediately. The Government were prepared to make this concession in view of the advantage to the country of securing the relation between the wages and output. Mr. Lloyd George urged that the miners should suspend the strike notices for a week or fortnight while they examined with the mine owners the feasibility of the plan.

The miners still urged the immediate increase of two shillings but following upon the conference they deliberated privately on the new situation created.

Report Considered.

LONDON, September 23, 7 P. M.

The Triple Alliance conference resumed this morning, but adjourned immediately in order to consider the report of the joint deputation to the Premier last night in sections.

Government Proposal Rejected.

It is now announced that the conference of the Miners' Delegates rejected the proposal to take second ballot on the question of submitting two shilling wage claim to an arbitration. It is understood that a letter from Mr. Lloyd George to Mr. Smillie was read at the conference of the Delegates.

Report Confirmed.

The Miners' Executive report, that Mr. Smillie this evening informed the miners delegates conference that the executive did not recommend the acceptance of the Government's alternative proposal to submit the wages question to an impartial tribunal or to determine the wages by the output under an agreed scheme. After a lengthy discussion as to whether the former should be referred for a second ballot, the conference decided that nothing had emerged requiring a reference back. This decision is being communicated to the conference of the Triple Alliance to-night. Mr. Lloyd George's letter which Mr. Smillie read explained certain points which arose at the last night's conference at Downing Street.

Joint Action Discussed.

LONDON, September 24:—1.10 A. M.

The Triple Alliance sat the whole of the evening. It is reported that it discussed the question of joint action by the railwaymen and the transport workers with the miners who claimed that the position had not been altered by the intervention of the Premier. Eventually the conference adjourned until to-day. The Triple Alliance was apparently discussing whether the railwaymen and transport workers shall give the miners active or only moral support.

Attempts to Avert Strike.

LONDON, September 24, 1.50 A. M.

An Eleventh hour attempt to avert the coal crisis was made this morning when as a result of the suggestion of the railwaymen's leader, Mr. Thomas the Miner's Executive again met the Premier at Downing Street. In view of the possibility of a strike the Government has decided to continue summer time which should have lapsed on September 27th until October 25th.

Suspension of Strike Notices.

LONDON, September 24, 2.30 P. M.

The Board of Trade announces, that the miners' Executive has agreed to recommend the meeting of the Miners' delegates this afternoon to suspend strike notices for a week in order to meet the coal owners to discuss Mr. Lloyd George's plan for the payment of wages according to the output.

Sequel to Workers Expulsion.

Men Ordered to Withdraw.

LONDON, September 22.

As a sequel to the action of the Protestant workers in Belfast in expelling the Roman Catholic co-workers, the Carpenter's Union has directed that some forty-five hundred of its members employed in nine leading shipbuilding and engineering firms in Belfast to withdraw their labour on September 25th until the expelled men are reinstated.

Bolshevik Aeroplanes.

LONDON, September 19.

TEHERAN.—Bolshevik aeroplanes bombed Cossack troops between Kesht and Menzil on the 18th September.—*Pioneer*

(ASSOCIATED PRESS.)

Their Excellencies Sir George and Lady Lloyd were present at an evening entertainment at Vishrambagh Palace, Poona City on Thursday night. The old building was beautifully illuminated and a distinguished gathering of Europeans and Indians were present. The Headmaster of the Poona High School, Mr. R. W. Griffiths, who was at home, thanked Their Excellencies for attending the function. The programme consisted of a gymnastic display and several recitations in Sanskrit, Mahratti, English and Urdu. Among those were portions selected from the Mahabharat, Shakespeare, and Sir Edwin Arnold.

Postal & R. M. S. Conference.

First Sitting.

Welcome Address.

(ASSOCIATED PRESS.)

DELHI, September 24.

The first sitting of the All India (including Burma) Postal and R.M.S. Conference was held here this morning. Two hundred thirty-two delegates from all parts of India and Burma attended. Great enthusiasm prevailed. The Chairman, Reception Committee, Rao Sahib Bawa Teja Singh, was unavoidably absent owing to untimely demise of his son which cast a gloom of sorrow over the whole otherwise enthusiastic proceedings. Deputy Postmaster, Delhi, represented the Chairman and Mr. Ihsanullah Beg read his address in clear sonorous voice. He heartily welcomed the delegates and advised them to proceed on constitutional lines and recommended election of Hon'ble Mr. Khaparde to be President of the first Conference. Ten delegates, representing provinces and R. M. S. spoke in support of the election eulogising the service of Mr. Khaparde in moving Postal resolution in the Imperial Legislative Council in last cold weather session at Delhi.

Presidential Address.

The President then delivered his inaugural address in the course of which he said:—Gentlemen, I thank you very much for the honour that you have done me. My qualifications for the post are poor as I never served in the Department though have seen some services as a Magistrate and Judge, but as it is your mandate that I should preside I must obey and carry out your orders. It would be a mistake regard this as an isolated movement. It is a part of the larger upheaval that is taking place all over the civilised world. First it was a monarchy that had its way. Then came oligarchy, aristocracy and even plutocracy and the present are days of democracy. There is awakening among the wage earning classes and they are coming into their own share not only of production but of distribution and all administration in general. The word labour was first confined to persons who did actual manual work, but has been extended now to all who make living by exercise, of their bodily or mental powers or both combined. This is the great age of democracy and in England it intervened in the momentous questions of war and peace as we saw only lately in case of dealing of British Cabinet with followers of Warangal and Denikin. To come nearer home we have our labour troubles; but you are not a body. You are a smaller group or a larger group of Government servants confined to subordinate staff of Postal Department in India. You are not here to discuss questions of politics like cooperation and non-cooperation, nor social problems like those of marriage and inheritance, nor even economical questions like those of currency and banking. You are here purely to better your conditions of service and seek that justice which appears to have been denied to you. You do not seek to reduce privileges of others but to increase your own. It is not your case that the members of the telegraph, revenue, or other departments get more than they ought to but that you should get as much as they do. To live properly one must have enough healthy food and some leisure to indulge his taste in prayer, singing or other elevating occupations and until this minimum is secured no body is or can be happy. To secure it therefore, you have come together. Members of the Judicial Department did the same recently in Bombay so did mamaladers of Revenue and Magisterial Service. Even pensioners joined together to increase their stipends. It is no wonder therefore that you should meet to do something similar. How would you proceed to do it? You have to remember that you are Government servants and therefore bound to Government to do certain duties. You are also members of the society and therefore you have certain obligations to discharge towards the society. Lastly you are individuals or as we call householders and in that capacity owe certain duties to yourself, your family and relations. So any action that you take will have to be affected by considerations arising out of all those three relationships. You will do your utmost not to injure any of these and endeavour to improve them as far as lies in your power, at the same time putting yourself on terms of equality with the rest of Government servants in all Departments. How will you do this? You have to follow the old methods of representing grievances, submitting petitions and memorials and sending deputations whenever necessary to the local or Imperial Governments. To be able to do so you have got to organise into a central body with branches in provinces and ramifications into districts and even into taluks. You will require the services of whole time men and such assistances as become necessary from time to time. All this means sufficiency of funds. Without them in the present world nothing can be done. You must make arrangements for collecting funds and call a finance committee into existence for the purpose. You will easily realise the gravity of the task when you remember that you have to provide for the maintenance of ninety nine thousand men composing your body, and over and above this organisation and collection of funds, you require communications with postal and other unions in England and if possible with all similar institutions in the civilised world which may be called fraternization. You probably remember that your present Director General, Mr. Clarke, is now on special duty assisting in the deliberations of the international contentions of Postal arrangement on the Continent. So this way of inter communication may be said to be pointed out to you by our Government itself and you will be perfectly justified in following its lead. I may tell you that the postal service is very poorly treated all over the world and the reason of it would appear to be that it is a service which the Government of necessity should try to establish first and foremost of all even an army of occupation cannot exist and do its work without maintaining communication with its out-posts and branches. Post office being thus the oldest of depots has got into old ruts and grove which it cannot get rid of. Postmen have been as a rule a humble being, patient, and willing to work without complaining. Hence it is he has remained neglected and uncared for. You know the proverb that unless child weeps even mother does not feed it, but now things are changing and I have no doubt your concentrated efforts directed towards proper objects in the way in which they

Non-Co-operation

Fight for Swaraj.

Mr. Gandhi on Lawyers.

(ASSOCIATED PRESS.)

CALCUTTA, September 24.

Replying to a letter of Mr. Nares Chandra Sinha regarding the suspension of practice by lawyers, Mr. Gandhi writes:—I am glad you have written about lawyers. We shall never fight our way to Swaraj without taking any risks, and without causing some disturbance in ordinary life. I agree with you that we lawyers have been the *bete noir* of the magistracy, but that was when in their opinion we caused the greatest trouble. But you will see that when we ourselves abandon the process it will not be relished by the bureaucracy. What does it matter if temporarily the Sonthal Perganas and such other districts are deprived of the assistance the lawyers have only just begun to render to them, and I can conceive hundreds of ways of helping them without pleading their cause before biased or ignorant magistrates. The lawyers to-day lead public opinion, and conduct all political activity. This they do during the few leisure hours they get from their tennis and billiards. I do not expect that by dividing their leisure hours between billiards and politics the lawyers will bring us substantially near Swaraj. I want at least the public workers among them to be whole-timers, and when that happy day comes I promise a different outlook before the country.

Shridhar Bal Tilak.

BOMBAY, September 24.

Late Mr. Tilak's son Shridhar Bal Tilak, who was a student of the B.A. class in the New Poona College has written to the Principal to remove his name from the roll as the college receives grant-in-aid from the Government. He adds he wants to stand fast to the nation's verdict pronounced at the Special Congress.

Surma Valley Conference.

SYLHET, September 25.

Both the Surma Valley Conference and Assam Mahomedan Conference adopted resolutions refusing to vote any address to and participate in any demonstration in honour of the Viceroy when he comes to Sylhet and Cachar.

As the result of the adoption of non-co-operation resolution in the Assam Conferences, eleven intending candidates for election to reformed Assam Council withdrew their candidature, thirteen members of the local boards and municipalities resigned their seats and several students withdrew from the local Government College and Madrasa and one Honorary Magistrate and four gentlemen resigned their offices.

A Sensational Murder.

Policeman Arrested.

RANGOON, September 24.

All Akbar, who enlisted in the Rangoon town police in May, has been arrested on a charge of murder in Patiala State. Eighteen days previous to the enlistment the accused was a sepoy at Sialkot, and induced Byra Khan to buy him his discharge, afterwards opening a shop at Patiala on Byra Khan's behalf. There, it is alleged, Byra Khan's brother, Mahomed Sheriff was found dead, the accused and Byra Khan's wife disappearing. The woman has not been traced.

The Bolsheviks at Bokhara.

Refugees' Story.

ALLAHABAD, September 24.

The Pioneer learns refugees from Bokhara are now beginning to filter through into Persia and they give a fairly clear account of the recent outrage committed by the Bolsheviks against the Khawate. Starting from the points where railway line enters Bokhara on east and on west simultaneously, these revolutionary units were to declare theatrical revolution and at once call on the Bolsheviks to aid them to fulfil their desire for the new form of Government. The Bolsheviks army concentrated near at hand for the purpose would pass through them and bring about the overthrow of the Amir and his Government. The Amir had taken all possible precautions and his people stood prepared waiting for the hour. The Bokharan revolutionary units mixed collection of riff raff from all parts of Central Asia who unaided would have been at the mercy of the Amir's army proclaimed their revolution on the morning of the 29th August at Bokhara itself. The battle for the city swayed to and fro both sides losing heavily. Positions were won and lost again and again and the red command was forced to draw more and more on its reserves before the capture of the city was completed and the Amir forced to fly towards the Afghan Frontier with the remnants of his army.

should be would soon bear fruits, and I heartily wish you success. I hope your language will be respectful and loyal and in conformity with official usage, and your proposal would be made with due regard to our three fold obligations already mentioned, with ultimate desire and object of such united action as appears most desirable according to exigencies of such occasion as it arises.

Afternoon Sitting.

RANGOON, September 24.

At the afternoon sitting of the All-India (including Burma) Postal and R. M. S. Association two essays (Viz by Mr. C.N. Bose of Gaya and another by Mr. Kider Nath, of Lahore, were read. The former appealed to the delegates to continue the agitation on peaceful and systematic lines till the goal was reached, and the latter made various suggestions about pay, time scale and promotions. Postman, Ilfat Hussain of Delhi read poetry specially composed by him for the occasion which elicited applause. The subject Committee was then formed.

DELHI, September 25

There will be no sitting of the All-India Postal and R.M.S. Conference to-day and the Subject Committee will meet to consider the subjects to be brought before the Conference to-morrow and frame draft resolutions.

G.I.P. Railway Dispute.

Strike Improbable.

Selection of Arbitrator Considered.

(ASSOCIATED PRESS.)

BOMBAY, September 24.

Further inquiries regarding the dispute between the G. I. P. Railway authorities and the employees show that the apprehensions of an immediate strike are not warranted, and there is absolutely no foundation for the report that the men have given 48 hours notice of their intention to strike. When the Conference between the officials and the employees, delegates broke off without coming to a settlement, it was understood on both sides that the points at issue would be referred to an arbitrator mutually agreed upon and that both sides would abide by the award of the arbitrator. The delegates to the Conference dispersed on this understanding, and the Railway authorities have received no ultimatum from the employees since then Mr. Pryke, chairman of the employers' Conference, is expected in Bombay to-day to confer with the acting Agent with a view to selecting the arbitrator and it is hoped that the points on which the Conference did not come to an agreement will be arbitrated upon and a satisfactory solution of the dispute arrived at without recourse to a strike.

Mohurrum.

In Bombay.

BOMBAY, September 24.

Mohurrum passed off peacefully. No fracas has been reported so far. Following the usual practice the Sunnis held majlis in their localities where sermons were preached by Maulvis every night during the last ten days. During these sermons Khilafat predominated and Maulvis exhorted the Mahomedan congregation to stand firm by their religion. A new departure marked this year's Mohurrum celebrations. In some localities Hindus with a view to showing their unity with Mahomedan brethren constructed Mosques in their own localities which were greatly appreciated and taken advantage of by large number of Mahomedans of the locality for holding religious discourses.

In Lahore.

LAHORE, September 25.

The Muharrum passed off peacefully here, there being no fracas or disturbance anywhere. One feature of this year's Muharrum was that people did not show much enthusiasm and the Hindus and Sunni Mahomedans did not take any part in the processions. The streets through which Dul Dul procession passed were deserted and all shops were closed. Except one or two Taxis in the city no Tazias were made and there was no Tazia procession as used to be in former years.

In Rangoon.

RANGOON, September 24.

All Mohurrum processions were prohibited by the Commissioner of Police, with the concurrence of the Rangoon Moujvis. Every thing so far is perfectly quiet.

Chilcott Trial.

Accused Released.

MURKE, September 23.

When the General Court Martial for the trial of Private Chilcott re-assembled to-day, the prosecutor addressed his arguments in reply. He said all evidence went to prove that there was no authority to collect tickets between Peshawar and Kacha Garhi stations. Medical evidence was clear that Habibullah was killed while lying on the ground though there was no evidence to prove that the accused fired the shot that killed him. This might exonerate the accused from the two charges, but the court would have to consider whether the accused in company with Lieut. Hewett and the sepoys from the fort had a common purpose of arresting at any cost those who had led the affray at Islamia College station. The prosecutor considered that the evidence adduced had been sufficient to uphold one of the first seven charges and it remained with the court to decide of which of these charges the accused was guilty. Before the court rose, a verdict of not guilty on all charges was announced in the court and the accused was released.

A Sensational Case.

CALCUTTA, September 24.

A sensational case is being tried by the Additional District Magistrate of Pama. The accused in the case is a Sadhu hail-ing from Ballia District in the United Provinces, who is alleged to have attempted to seduce the allegiance of some of the Indian troops stationed at Dinapur by preaching and asking them to resign Government Service. It is stated that when the accused was speaking, information was sent to Havidars who came and arrested him. The District Magistrate held a preliminary enquiry and after taking statements of certain persons sent up the man for trial. The case is proceeding.

Provident Fund.

BANGALORE, September 24.

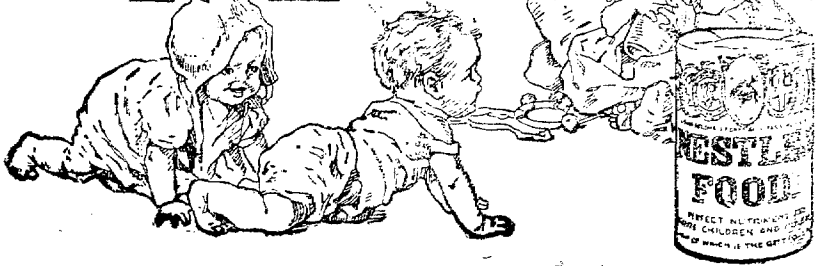
Details of the state aided provident funds scheme for the benefit of the employees of State aided schools which was sanctioned by the Government of Mysore, on the recommendation of Mr. C. R. Reddy, Inspector General of Education in the State have been published. This is the first of its kind at any rate in India and will considerably help teachers of these schools to make provision after retirement for themselves and their family. The Inspector General of Education proposes that the scheme may be immediately introduced in institutions managed by incorporated agencies and missionary bodies or registered trusts which have funds of their own to contribute towards the necessary subscriptions due from the management. The Government share of the contribution to the fund on the introduction of the scheme as above is estimated at rupees 4,828-8-0 per annum and the Inspector General recommends that the scale of the expenditure of schools varies from month to month and as sufficient provision has to be made for yearly expansion a sum of rupees 10000 may be provided in future budgets for the purpose.

అంతయు పొడిగాక పాల ఆహారమై యున్నది.

No Matter How Good An Infant Food May Be
There's Danger If You Must Add Milk

WITH **Nestle's Food**
You Simply Add Water And Boil

సిల్వర్ బోల్స్ వెచ్చ చేయుము.

వర్తమానమునందు యిక్కడ నయోజ్యుచేయబడిన
వారికి వ్రాసిన సుచితముగా సంపుటరు.

NESTLE FOOD CO
P. O. 306
CALCUTTA.

జులై 1911.

తంతి విలాసము:- (ఆల్ సిల్వర్ బోల్స్)

స్థాపితము—1860-వ సంవత్సరం.

ధనమల్ చెల్లారాం సిల్వర్ బోల్స్

టోకుగాను చిల్లరగాను జపాను, చీనా, ఇండియా, ఇంగ్లండు
మొదలగు దేశముల పట్టుతో తయారుచేయబడిన చీరలు,
రవికెలు, జాకెట్లు మొదలగునవియు, పురుషులకు కావలసిన
పట్టువస్త్రములు. నిజారు, కోటుకు కావలసిన పట్టు జవిలి దిను
సులు, ఇంగ్లీషువూలక, నూలు జవిలి దినుసులు మొదలగు
వాటితో వ్యాపారము చేయుచున్నారు.

నెం. 46, రత్నబజారు రోడ్డు, బొంబే, మదరాసు.

మీ కవనరమయినచో

అంతరిక్షంభ్రమణమునట్టిగాని కరసి పోతపోయినట్టి గాని భవలను గురించినది,
ఉత్సాహ, భవవనానందములు, వంతులు వంతులుగ వంతులైన రేకులు కోణములుగా
నెట్టుట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని
విషయములను గురించినది ఈ క్రింది కంటెనెర్లలోనే సంగతిసందర్భముల నలను
సూచించినవలసినది. ఏద సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి
సంతోష వానిని సకాలములో సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప సేవ ప్రసాదించినారు.

విలాసము:- ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, రిసాలెన్స్ నెం. 555 లు,

1911

మదరాసు

(ప్రె. కామ్రాజ్ గోదానపుడు ఈ పత్రికపేరు కూడ నుడహరింప గోరుచున్నారు.)

విద్యుత్తులము

(ప్రచురణసంఘము)

రాజధాని అంతటను గతవారము, భరణి నక్షత్రమున
మేలైన. ఈక్రింది జాబితా గతవారం భరణి నక్షత్రమున
జరిగినవిని వివరించుచున్నాము (సంవత్సరము 1911)

	11-9-20 వో	18-9-20 వో	20-9-19 వో
జిల్లా	అంతము	అంతము	అంతము
	వారము	వారము	వారము
గంగా	2.42	2.54	2.48
విశాఖపట్టణం	2.54	2.48	2.48
కృష్ణా	2.67	2.68	8.94
కర్నూలు	2.54	2.54	2.42
జిల్లా	2.48	2.48	2.00
నల్లూరు	2.91	2.91	2.85
మదరాసు	2.78	2.78	2.48
రాజధానిలో గలవారు	2.75	2.75	2.54

కృష్ణానదికి పైబడినది తలూకా కొండవారమున
సరస్వతి నదికి పైబడినది కాపురమున ఉత్తరము నుండి 150
మంది సేవకులు చేరి కొని తీసిండుచున్నారని వార్త. నుండి
200 యంత్రముల భూమి కలదు. నదీభూమి కాపురమున
1 గజము ఎత్తునందును. అగ్రమునకు నదీభూమి పాడు
చేసుకొనుటకు తగిన తరగతిలో నీరు అందవలెను అందు
వల్ల పంటలు వందల చాలా కలవు అనుభవించుచున్నాడు.
వంతులు వందలచొప్పునగా గొప్ప మెంటు నీటిపారుదల
దొరికినట్లు కిక్కులు 1500 వరకు వెల్లిండుచున్నారని. నదకు
గ్రామం కొండవారము ఎత్తెరుగు (శ్రీకామరేడ్డి శ్రీ గ్రామం) ద
జగన్నాథరావు పంతులుగారి బహిరంగరీ దగుటచేత కాక
దండుకున్న కట్టలు గొప్ప మెంటుకాకి నిర్మించుకొ
న్నది అలాచేసినట్లే రావలెను. ఎరుకలనంటే బహిరంగరీ
గ్రామంబున్నాడు. నదకు గ్రామములు వదు యిల్లంబి
చెప్పవలెను. యీ సంవత్సరం రెండవవంట వందల
గొప్ప మెంటుకాకి రిమిషన్ యిచ్చుచున్నాడు. నదకు గ్రా
మంతు నుండి 4 ఫర్మాగులునుగలవారు ఒకదాని కలదు.
దానికి తిరుగు కొడి పొడిచుటవల్ల శ్రీ గొప్ప మెంటుకాకి
(డి. సి. డబ్లింగ్) వారును యేదోరించి ఒకదాని కొత్తగా
యేర్పాటుచేసిన యెడల బాహునము నాటికే నీరు అంద
గలదు. బాహునము తిరుగు అభూములన్ని పాడు అయి
య 1 కి రెండుపుట్ట భూములు వందలపు అందుకు గ్రామ
ముల దొడవనకి వదలిపోవును కాబట్టి పట్టపుగొప్ప మెంటు
మెంటుకాకి నదకు గ్రామములందు 1 కి దొరికి కొద్దికి
తుట్టకర్ల ఒకదాని కాంక్షను చేయించినయెడల దానియే
భిన్న యావత్తు ఈశిగలు భరించగలరు. కాబట్టి శ్రీ గొప్ప
మెంటుకాకి వైసంగములు అచరణలోనికి తెగలంచుటకు
గ్రామముల తరపున సేవ ప్రార్థించుచున్నాను. సి. సతానియే.

సాక్షాత్తు అడివనల్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి వివరము
సంయుక్త రాష్ట్రములలోని బర్లియాజిల్లానుండి తప్పక యొక
సాక్షాత్తు దినపూర్వోక్తము నీపాయిలను సుస్థాయి నాగి
మానముని బోధించినందులకు చార్జి కేసులదే. ఈకావ్యము
విద్యుత్తులము వారలయలకు తెలిసి అతని సరస్వతీని.
(ప్రారంభ వివరణగానిది మేజిస్ట్రేటుగారు సేరములకు
తీసి. కను జనుచున్నది.

ప్రెమియం సహితమైన డా. పి. డి.

సావంతుని వనాపధి సారనపరిల్లా

అతనికుమారులు రత్నములక బనియ బాధ్యములకు
కీర్తిమునంటి మందు. తరువులకు మచ్చలను, గండములను,
తుండలు, ప్రాంతములను అన్ని విధములకల గలను చర్మ
రోగములను పోగొట్టును. (28)

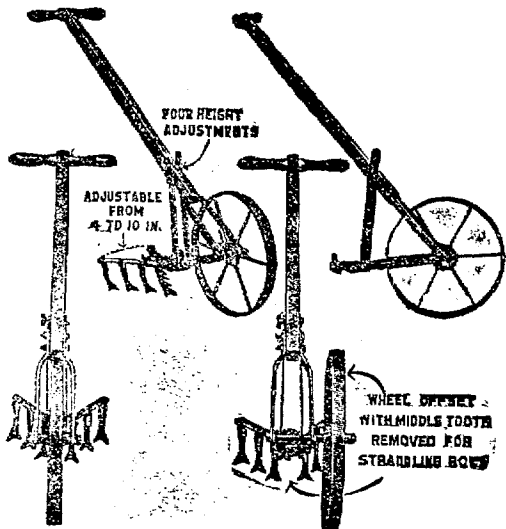
మిక్కిలి కత్తి వంతమైన రత్నములక కారణి

వనాపధిసారనపరిల్లా గుణ విద్యుత్తు నిర్మలమును,
సహితమైన, మధ్యకర్మముల అన్ని విధములక బోధములను
పోగొట్టును. కీర్తిమునందలి పాదరసములను, మలబద్ధక
మును కాపాడవలెను సోమముల పోగొట్టి రత్నములకు
కుమారులను. కీర్తిమునము గలగలమును. 15 రోజులు
కల మందులకు కేసులను బుద్ధిగా అమలుచును.

ప్రాప్తిము:- పి. డి. సావంత్,
గజక, పనసవాడి, నెం. 2, బొంబాయి
Proprietor: P. D. SAVANT,
Panarwadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

మంచిలోటను వేయుటకు

మా 'చెల్వి' బైక్ 'మంచిలోటను' ఉపయోగించుటకు కలుపు మెక్కలను తీసివేయుటకు పాగుబడిచేయు ధూమని నులభముగాను, త్వరితముగాను, చుట్టుటకు ఇది తగినది. 4 అంగుళముల వెడల్పు మొదల కొని 10 అంగుళములవరకు సరి చేసుకొనవచ్చును. మధ్యలబ్ధి వెడల్పుగల ధూమని తీసివేసియుదల బట్టి మెక్కలను విడిచి దారి ఇచ్చుటకును ఉపయోగపడును.

కట్టుకొనుటకు తేలికగాను, నులభముగాను ఉండును. అయితే గట్టిగాను చాలకాలమును కలిగియుండును. ధర రు. 20 అ మాత్రమే ఉండును. ఈక్రింది విలాసమునకు ఒక ఆర్డరును పంపుడు. ఈ త్రగ్గత్రుత్వ త్రుతములు ఇంగ్లీషును జరుపవలెను.

For price and particulars apply to
Limaye Bros.
71, Apollo Street, Fort,
BOMBAY.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆధునిక గ్రంథములో జర్మనీ గారది, యాగవల్లి రామకృష్ణమహర్షి, ఇంగ్లీషు ఇచ్చితముగాను, మల్లెరాత్రి యాగవల్లిమహర్షి, ఇంగ్లీషును, అమెరికాలో చిట్టచేత కనుగొనిన వివిధ విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక యుద్ధములను, వాయు, మామిడిచెట్టును, పుట్టించుట, తీగములను, నమోదియగుట, కరీరము లేని కలరానుభవత మామిడిచెట్టును, ధూమి వైద్య గణములను గాని మహావైద్య విద్యారాశిలో గెలుపుట మొదలగు విశిష్టములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యధునికముగా మేటికే భయగలది గావలెను అందుచున్నాను. ధీమత 4-0-0 మాత్రము. (212) 688

349 నవంబరు 1920
బంగారు, వెండి, రత్నములు
సగలును, ఇతర వస్తువులును
సాగుల యెత్తున వుత్తమున వైద్యమును.
ఉమ్మడి-రామయ్య కెట్టి,
గురుసామి కెట్టి కంపెనీ,
38, వైద్యమునాథుల్లో, మదరాసు.
సగలు వస్తువులుగాను, పూచీతోడను నున్నవలె ధర అంత తక్కువచేసి విక్రయించుట యీ వస్తువులకు, నయోదక లేదాటిని అంతర్ముఖముగా ఆర్డరు చేరవలె కలదు. ఇది ఇచ్చుటకును, ఒకసారి ఆర్డరు ఇచ్చి సగలు రహస్య చేసికొన్నచో నువ్వ నా సమ్యక్ తెలిసికొనవచ్చును.

రతిరాజవీర్యవృద్ధిచూర్ణము

వడియైన దేహతత్వముగలవారికి యిది వెంటనే మేము రావలసి చూపదు కలుగజేయును. రక్తమును శుభ్రమున జేయుటకును, జీవాత్మను బలమున కాంతియు నిచ్చును. శ్రీ పురుషుడు అత్యంతవీర్యవంతుడు అను అభిప్రాయము కలిగించి దాంపత్యసౌఖ్యము ననుభవించుటకు సందేహనందుడు వరమనాంశుకేయి యిదియే. ఈ రాజాచూర్ణమును సేవించిన వృద్ధాప్యమునకుండు, మిక్కిలిబలమును, వీర్యమును, యౌవనమును, సంతానసౌఖ్యమును, ఆహార్యవృద్ధిని కలిగించుటయేగాక పుంసత్వమును హెచ్చించును. డబ్బి 1-4 మా 2 అ. వి. పి. ఖచ్చ 4 అ. (దిన 2288 వార్ 714) పి. ఆర్. జనార్దనరామయ్య, ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

అలిజరైన్ రెడ్ వేస్టు

and
సిన్ తెటిక్ ఇన్ డిగ్ వేస్టు
జర్మనీలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందిన మీట్రాల్ లూసియస్ అందు శ్రమించు కంపెనీ వారిచే తయారు చేయబడినది. తమదమే ఈ క్రింది దిగు నతి దారులకు వ్రాసి కప్పించుకొనుడు.
Chari & Ram, Post Box No. 38.
East Gate, Madura.

బహుమానము

వైద్య విద్య
ఆ యురాలోగ్రైవ్యములకు మార్గదర్శి,
అన్నిభాషలలో దొరుకును.
రాజవైద్య నారాయణుడే శేషవజ్ర,
(1706) 27, చివానూరు, మదరాసు.

ఎన్నికల ప్రకటనలు.

ఎన్నికల సంబంధమైన విజ్ఞాపనలు ప్రకటించుటకు అంగుళము 1-కి రూ 3.0-0 లు చొప్పున చార్జీ చేయబడును. —ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుడు.

మదనకామేశ్వరలేహ్యము

యిది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధి, ధాతుపుష్టి, బలమును, కలిగించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. మేహము, ఆర్తవము, నికాక, కుష్మంధము, అతియాత్రము, మొదలగువాటిని నాదిని మంచికాంతిని, వీర్యమును, రామకుళమును, యౌవన సంతోషమును, సంతానసౌఖ్యమును కలిగించు వరకృపాదము — 2 డబ్బియందు — 20 రూ. డబ్బి 1-4-0 ని. పి. చార్జీ ప్రత్యేకము.

పి. శి. పి. అందుకంపెనీ, ఆయుర్వేదసమాజం.
(2878) పెండే, నల్లూరుజిల్లా, (Via) ఒంగోలు.
100 పులుల పుస్తకము ఉచితము
అశోకమును శాస్త్రములను పొందుటకు స్వాభావికమైన కొన్ని విధముల అనునందుకునునే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తర మైనపుస్తకము ఆశోకమూర్తియను కలుగజేసి కరీరసౌఖ్యమును, వృద్ధిగాత్రమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము యిశామగా విలసిల్లును. పోస్టుచార్జీయే మేమే భరించి కంపెనీకు కంటే వ్రాయుకొరెదము. (219)
వైద్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోపిందజీ,
అశోకపురాకొత్త భాగము, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాస్.

ఆంధ్రప్రదేశ్ — సంవత్సరాది సంచికలు
ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ తరపున ప్రతి ఉగాదిని వెలుబడును.

ఇదివరకు 11 సంచికలు ముద్రించబడి, ఆంధ్రదేశమును అలంకరించుచున్నవి. పీరియడు భారతదేశములోని అనేకత్రుత్వముల చరిత్రములు క్రమములలోను, నుక్రమిద్ధ వైచాలయములు, కల్పములు దలగువాటిని చిత్రపటములలో సహా తెలుపుచుండును. మాఖ్యముగా ప్రఖ్యాత ఆంధ్రనాథులచే వ్రాయబడి, ఆంధ్రోద్యమకర్తలను తెలుపును. 1916-17-18 క సంవత్సరములో జరిగిన విశ్వసామ్రాజ్యము చక్రము యుద్ధవిజయ చిత్రపటములలో వివరముగా చుద్రించబడియున్నది. మరలను దేశమునకు పునరాగమము అనేకవిషయములు విడిచిపెట్టుచుగా తెలుసుకొనవచ్చును. ప్రతి సంవత్సరమున ఆయా సంవత్సరములకు విశేషము తెలుగుపంచాంగమును గలిగియున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్రమునకు సంబంధించి కొద్దివేలవలె ఇచ్చబడును. ఇతరులకు సంవత్సర 1-కి ఒకరూపాయ. ఒక లేదా సంచికలన్నియు ముద్రముగా కొనుగోరి కలెసరసముగా ఇచ్చెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

Make a Note of it.
NOT ON SCAPS OF PAPER
But on the Tablet of Your Memory
THAT

The *Erectruss*, manufactured by Messrs. Huston Bros. Co. of Chicago, U.S.A.; and priced at Rupees Fifteen only only, P. and P. Charges extra, is the only best cure in the world for Impotency, Functional weakness and lack of virility. It is a purely Nature cure, and does away with all internal and external Medicines, and aphrodisiacs, which to say the least, are all *bore*s, but not *cures*. It is a specialist in itself, and worth its weight in gold. The world renowned Dr. Bier's Hyparæmic Treatment is its basic principle. Detailed Booklet, "Life After Death", telling all about it, free on application for *Erectruss* (A.P.) Sole Agency in the East, Bataia (India).

ఇండియన్ కామర్సు ఆండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ 40 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

పాక్యమన్ స్టిం, రాబ్బన్ ఆయిల్, గ్యాస్ యింజనులు, బాయిలర్లు, సిటిఫికేషన్లు, మీటర్లు, లేకులు, బెల్టింగులు, హెల్లర్లు, డాక్యుమెంటులు, రైస్, దూది ప్యాక్లరీ వగైరా సామానులు యావత్తు విరివిగా నిలవచేయబడును. మీకు కావలసిన సామానులకై మమ్ములను విచారించగోరెదము.

వ్యాధి గ్రస్తులకు కొన్ని సమకమైన యోగ్యములు

(2292)

సిద్ధ మకరధ్వజ టానిక్

బంగారము కలిపి తయారుచేయబడినట్టి ఈ సిద్ధ మకరధ్వజ టానిక్ లన్నిటిలోను మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనది. ఎంత వయస్సులోనైనను ఎట్టి వ్యాధికినైనను దీని నుపయోగించవచ్చును. కూడినంత శ్రమముగానే ఈ క్రింద కనుబరచబడిన వ్యాధులన్నియు మకరధ్వజ టానిక్ ను వలన తరుగును. కొండబ్వరములు, విడిచి విడిచి రక్తు నట్టి బ్వరములు, అంతఃబ్వరము, నణజ, కడుపువాయి దగ్గు, బాల్యమునందు గలయు వ్యాధులు ముఖ్యముగా వ్యాధులు. అంటుగునప్పుడు కలుగునట్టి నొప్పి, క్రిగుడుపు నొప్పి (abdomen) ఎరుపు, తెలుపు, మున్నగు తగుమవ్యాధులు గర్భిణీసామె, మొదలగు అన్ని విధములైన వ్యాధులకు దీనిని వాడవచ్చును. ఇదియేగాక అతిమాత్రవ్యాధి కూడ మిక్కిలి సమకముగా తరుగును. ఒకసారి వాడిన మేము తెలిపినంతయు నిజమని మీకు రుజువుగును. దయచేసి ఒకసారి తెప్పించి వాడుదు. మా మకరధ్వజ టానిక్ ను మా మార్కెట్టులోని ఇతర కంపెనీల మకరధ్వజ టానిక్ కు రెండవలకు భర యియ్యవలసియుండును. సిద్ధమకరధ్వజ టానిక్ (బంగారము కలిపినది) ఒక టులము వెల రూ 40. 80 మోతాదులకు వెల రూ 5. 7 మోతాదులకు వెల రూ 1-8-0 మాత్రమే. సాధారణమకరధ్వజ టానిక్ టులము వెల రూ. 5.

ఎడ్వర్డు నరసవర్ణి

నరముల బలహీనము, దీర్ఘ కాలముగా యెండునట్టి క్రిమిసంక్రమణ, వాతరోగములు, మలబద్ధము, మైక్రి సంబంధమైన వ్యాధులు, కుటుంబము, కలెమియ్యి, మైక్రి సోమరితము, మాంద్యము, అజీర్ణము, మాంసగ్రంథులు మున్నగువాటిని అధ్యక్షముగా తరుగును. రక్తమును బాగుగా తుడవించి తేమమునుండునట్టి వివరవార్ధములన్నిటిని భాయముగా తీసివేయును. ఒక బుడ్డి వెల రూ 2.

పాపియావెస్పిన్

ఇది వెస్పిన్ అవసరముగాకనుండి తయారుచేయబడినది అజీర్ణవ్యాధి, దీర్ఘము తగులు, మొదలగువాటి కిది విశ్వవ్యాధిగా మేము దృఢముగా చెప్పగలము. బుడ్డి 1-8 వెల రూ 2-8-0.

నెక్టారు

నెక్టారుగములు అతి శుభ్రములుగా తయారుచేయబడినట్టి క్రిమిసంక్రమణ మైక్రిమియ్యి, వ్యాధి ఎట్టి స్థితిలో నున్నను దీనిని వాడవచ్చును. వ్యాధి కష్టముగాను మైక్రిమియ్యి, అందరికి కనునట్లు దీని వెల రూ 2 అ మాత్రమే ఏర్పాటు చేయబడినది. నేటిదిను మే ఒకబుడ్డిని తెప్పించి దీని నిజమును పరీక్షింపుడు.

తైలము లన్నిటికి రాణి

సత్తంకారమునకు సాటిలేని ఔషధము. కష్టములను తగ్గించునట్టి సరములకు తయారుచేయబడిన బలమును గలగ ఔషధము. ఒక బుడ్డి వెల రూ 2.

మదనబిలాస

ప్రాణాధార మైనట్టి ద్రవములహీనము, భావము లేకపోవుట వీటికి అత్యంతమైన ఔషధము. దీనిని శ్రీలంక ముఖ్యమైన హితుడని కూడ చెప్పవచ్చును. గొడ్డు నము గర్భిణీసామె విడచి చనిపోవుట లేక ప్రసవమైనతరువాత మృతిసోండుట మున్నగునవి దీనిని వివరముగా వాడుటలన కష్టము గలదుగును. ఒకబుడ్డి వెల రూ. 8.

తామరతేనె

ఇది కల్మష కుష్టులను తగ్గించు మేము దృఢముగా చెప్పగలము. నెక్టారు నేర్వవ్యాధులు కంటిలో యెండునట్టి అన్ని విధములైన ఎటువంటివి దీనివలన కష్టము నయమగును. ఒక ట్రామా వెల రూ. 1.

విగర్ ట్రాపు

నరములు అతిహింసాత్మకముగా నరముల అత్యంత బలహీనము వీటికి ఇది సేవచేయును. మీకు మీరేనా రోగములు నల్లివృద్ధి చేసుకొని గోరవచ్చును దీనిని కష్టముగా వాడుదు. కొన్నిదినములు వాడిన తర్వాత అతని కృత్రిమమును. ఒకబుడ్డి వెల రూ. 8.

జూబిలి పాడరు

తామరతేనె దీనినియెండు ఔషధములేదు. ఒకసారి వాడినవాడికి వాయుక్మ అధ్యక్షమును మీకు కష్టము తెలియును. బుడ్డి 1 కి వెల రూ. 0-4-0. మా ప్రాచీన వ్యాధిలగునట్టి వ్రాయుదు. ఈ క్రమము క్రమములు ఇంగ్లీషు భాషలో నడపవలెను.

ఎస్. బిస్వాస్ బ్రదర్స్,

231, Upper Chitpur Road, Bagbazar, Calcutta.

S. Biswas & Bros,

231, Upper Chitpur Road, Bagbazar, Calcutta.

అభయమెందున్నది?

(1045)

అయ్యో వాతమున

కలరా, జ్వర, ఇక పుయోజా

ఇత్యాదులకు వేసికొని కాయమువలదు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

రాష్ట్రీయాయోగ్య ఔషధములు సిద్ధపరచుట వ్యాధులకు భాగ్యముగాక, రాజ్యంపై నడపవలెను. కలరామందులు, జ్వరమందులు, ఇక పుయోజా మందులు.

కష్టము	రూ. 1-2-0	కష్టము	రూ. 2-2-0
ఇన్ఫ్లు	0-12-0	ఇన్ఫ్లు	1-6-0
ఇన్ఫ్లు	0-12-0	ఇన్ఫ్లు	1-12-0

ఇంకను అనేక ఔషధములు గలవు. వ్యాధిని-వ్యాధి భిక్షులు శ్రేష్ఠము. వ్యాధిలగు ఉచితము.

తంటి నిలవము: మండిట్, మదరాసు. } మేనేజరు, అయ్యో వాతమును, రి, ఆచార్యుక పి, డి. జి. మధరాసు.

గుడివాడతాలూకా గ్రామోద్యోగముల ద్వితీయమువాసభ.

ఈ మహాశర శృష్టాబ్దము గుడివాడలో యీ నెల 11 వ తేదీన నందరిని సంఘమువారు వంతులుగా అభ్యుత్తర (కొండ బరిగి) ను. సభ్యులకు బాడ్డలూటి మోకట్టేరవారు గారు స్వాగత మిచ్చి. ఈ క్రింది ఉత్సాహము లంగీకరింపబడినది.

చీకడలందును ముఖ్యమైనది. ఈ టి. అనుకృతి కరముగాను అభ్యంతరమున నున్నందున యావత్తుండి మన సము కర్మము ఈ నెలకులకు 15 రూ.లగాను 80 సంవత్సరములకు నరనరచనిము, ఈ నెలకులకు కరమైన బాధులచేసిన విజ్ఞాపనలో నూచించిన స్కూలుకారం రైతులూ పాపియి టి. గ్రామోద్యోగములు యావత్తుండి కృత్రిమము వ్యాధి మని అవసరమును మనవారులకు రిద్దించి కూడవది వారసత్వము మాకు. అన్నింటి కర్మములకు మనవారులకు జమిగాగిదు ములలోని కట్టెలకుకూడ స్థిరమైన మరయు, గాగ్రామోద్యోగము, నావలయు యావత్తుండి తాలూకాకు పిలువబడినట్లు రిద్దించి వుండి కర్మములకు రిద్దించు యావత్తుండి పాటు చేసా రైలు భిక్షులు యిక్కడయుననిము, స్వయము దూర్తి ఆపీనరులు గాని, వివిధము అభ్యంతరము గాని సమూహములకు మాత్రమే పిలిపించ వలయు ననియు (గ్రామోద్యోగములకు వ్రాయు తాళముల గౌరవముగ వ్రాయవలయుననియు, మని వున్నప్పుడు కాగితములమీద వ్రాసి వలెననియు జవాబుల బంపి తీసుకు రమ్మని అబ్బించి కూడ దనియు ప్రతియేటకు కావలసిన సారములు, దస్తవ్రుత్తములు, కాగితములు, సిరా, కలము వగైరాను యావత్తు స్వేచ్ఛరి యిచ్చించు, నేర్పాట్లు చేయమనియు నది 1-8 1 నెల చీకడలమీద నెలవచ్చు, 15 రూ.లగా వ్యాధిమును నెలవచ్చు, 15 రూ.లగా బిల్లు నెలవచ్చు, వుండవలయుననియు అభివారము విధించు కీటువై (బాల్కనా, 15 నెల వై, 15 నెల వై) అట్టియు చేసి జయవత్తము వ్యాధిలకు అట్టియు అయిన భిక్షులు దొరకనమువారు యిక్కడయుననియు (గ్రామోద్యోగములకు మనములలో పాటు తాలూకా బిల్లుబోర్డులు, మనిసికల్ కాన్సిలులలోను కానసి ర్వాణకర్తలలోను సర్వక కమియంట్ల అర్హత కలుగులాగున చట్ట సభరణ మొనర్చుట మిక్కిలి యవసరమనియు "గ్రామోద్యోగి వార్తాపత్రిక" నుపుటకు ముద్ర వాయించునట్లు కా కలసి న కొంత భనము చందాలములను ఆంధ్రదేశ స్థాయిసంఘమునకు యిచ్చుటకు తోడ్పడవలయుననియు (గ్రామోద్యోగి) రామచంద్రరావుగారి విజ్ఞాపననై రు 80 రూ.ల సభలోనే వార్తాపత్రిక (గ్రామోద్యోగి) వార్తాపత్రికను గురించినదియు సర్వేస్కములకు ప్రైవించు తక పాని అయినవారిని తిరిగి కంఠముచేదనియు వంకపారంవర్తము సభరణలిల్లు పూర్తిగా మునుకోవలసిగియు బిల్లు గెట్టిల్లు (కలి గాగ్రామోద్యోగము కిచ్చునట్లు వివిధములైనవారు తమ యావత్తుము తెలియచేయవలెననియు, (గ్రామోద్యోగి) గాగ్రామోద్యోగము ప్రకటించునట్లు, తెలియ లేదు ఆ యధముల నందుకొనుటకు జవాబుదారి గల వ్యవస్థగములకు అవకాశ మిచ్చువలెననియు, వాగ్దాములకు క్లుప్తముచేయకూడదనియు, ఇదివరకే గ్రామముల సామకము చేసిపోయినదనియు యధాప్రకారముగానే వుంచవలెననియు, బెనులో నుండువారి కి కల్లెగాగ్రామములవారికంటె వేరవార్తాపత్రిక యిక్కడ అవసరమనియు ది పిచ్చియు వగైరా అన్నివిధములముల వ్యవస్థ గములకు సంపు నోటి నుల ను దు ప్తి కిటు గా సంచలయుననియు, కొంత ర్పాలములు గానిం. (గ్రామోద్యోగము అవదినుండియు, రాజ్యాంగమునకు ను భిక్షులకునుగూడ గాగ్రామములోని గౌరవము గల తుటులములకు చెందియున్న వారు అనుకుచేరను వారికి యిచ్చుదు యిచ్చు కృపలముల వారి గౌరవమునకు అవదిను అర్హతకు బాధ్యతా మర కార్యరీత్యములనునను న్యూకరణ అవదినుచున్నది గాగ్రామ 1 కి రు 80/లకు తక్కువగా చీకడమున్ను తమ గౌరవము యిచ్చుకొని (గ్రామోద్యోగము అందరును చీకడము తీసుకొనకనే తమ తమ యిచ్చుకొనును నెరవేర్చుటకు సంసిద్ధులగు వ్యాపరీయులై చెప్పిన ప్రకారము వేరవార్తాపత్రిక మొదలగునవి క్రియాలములో నుండునయిదల యిచ్చుకొనుటకు మునుకొని తమ తమ గౌరవములకు కావాదుకొనవలసి వచ్చుననియు యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి నుప్పలముగను సమీపముగను నిబేదియచున్నాడు.

మొందు సంవత్సర భరణ పనిచేయుటకు కార్య నిర్వాహక సంఘ సభ్యులకు వివిధ ఫిర్యాదులు చెంది యిచ్చుకొనడ మయినది. అభ్యుత్తరములకు మదనముతో సభ సమయము.

